

เอกสารวิชาการฉบับที่ ๑/๒๕๖๓

Technical Paper no. 1/2020

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา
ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

Factors Affecting the Success of Community Enterprise Group,
Chalee-wan Community Development of Community Enterprise Group,
Samutprakan Province

จรีภรณ์ มีศรี

Jareeporn Meesri

สำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา
กรมประมง
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

Chachoengsao Provincial Fisheries Office
Department of Fisheries
Ministry of Agriculture and Cooperatives

เอกสารวิชาการฉบับที่ ๑/๒๕๖๓

Technical Paper no. 1/2020

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา
ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

Factors Affecting the Success of Community Enterprise Group,
Chalee-wan Community Development of Community Enterprise Group,
Samutprakan Province.

จรีภรณ์ มีศรี

Jareeporn Meesri

กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง

The development and promotion
of professional fishing

สำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา

Chachoengsao Provincial Fisheries Office

กรมประมง

Department of Fisheries

๒๕๖๓

2020

รหัสทะเบียนวิจัย 63 3 3000 63006

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	1
Abstract	2
บทนำ	3
1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา	3
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	6
3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
4. ขอบเขตของการศึกษา	7
5. วิธีการศึกษา	8
5.1 ขอบเขตและขั้นตอนการศึกษา	8
5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	8
5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	10
6. นิยามศัพท์เฉพาะ	11
แนวคิด ทฤษฎี ระเบียบ ข้อกฎหมาย และ/หรือผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
1. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ	13
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม	15
3. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	16
4. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ	21
5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	23
6. แนวคิดการสนับสนุนทางสังคม	25
7. แนวคิดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงและแปรรูปปลาสด	26
8. ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา	30
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
10. กรอบแนวคิดการวิจัย	37
ผลการศึกษา	38
ผลการศึกษาวิจัย	38
วิจารณ์ผลการศึกษา	55
สรุปและข้อเสนอแนะ	61
1. สรุป	61
2. ข้อเสนอแนะ	63
3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารอ้างอิง	65
ภาคผนวก	69
1. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน	70
2. แบบสอบถาม	72
3. แบบสัมภาษณ์ผู้นำวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	79
4. แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	82
5. ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม	84
6. ตัวอย่างบทสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่ม	86

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เพศของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา	38
2	อายุของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา	39
3	ระดับการศึกษาของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา	40
4	อาชีพหลักของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา	40
5	รายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา	41
6	รายได้จากการแปรรูปพลาสติกของครอบครัวต่อปีของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา	42
7	ความรู้เดิมเกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติกของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา	42
8	ประสบการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติกของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา	43
9	การเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา	44
10	ลักษณะความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตามความคิดเห็นของสมาชิก	45
11	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม	46
12	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อความรู้ ความเข้าใจในหลักการ ดำเนินงานของกลุ่ม	47
13	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อลักษณะของผู้นำกลุ่ม	48
14	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกลุ่ม	48
15	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกใน กิจกรรมกลุ่ม	49
16	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจาก เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน	51
18	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน	52

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	37

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

จรีภรณ์ มีศรี*

สำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาลักษณะความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การศึกษาครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน โดยในจำนวน 30 คนนี้ มีการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มจำนวน 1 คน และตัวแทนสมาชิก จำนวน 4 คน เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ได้แก่ กลุ่มมีการดำเนินงานต่อเนื่อง สมาชิกมีความพึงพอใจและมีส่วนร่วม และกลุ่มมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม ลักษณะของผู้นำกลุ่ม การบริหารงานกลุ่ม การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม และการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้นำกลุ่มและสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา เห็นว่ากลุ่มประสบความสำเร็จเพราะการมีผู้นำที่ดี มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และการร่วมมือกันของสมาชิกทุกคนในการดำเนินงาน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และมีความรับผิดชอบร่วมกัน สิ่งที่เป็นเครื่องสนับสนุนความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง คือ การที่กลุ่มได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาแปรรูปสัตว์น้ำ ประจำปีงบประมาณ 2553 โดยตัวแทนกลุ่มได้เข้ารับรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี 2553 กลุ่มสามารถเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มอื่น ๆ ได้ คือ การมีภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม การที่กลุ่มมีการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์โดยใช้วัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น ความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบในการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหาร

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน, วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา, ปลาสด, จังหวัดสมุทรปราการ

***ผู้รับผิดชอบ:** ศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา ถนนเรืองวุฒิ ตำบลหน้าเมือง อำเภอมืองฉะเชิงเทรา

จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000 โทร 0 3851 1852 E-mail: jareeporn_meesri@yahoo.com

Factors Affecting the Success of Chalee-Wan Community Development of Community Enterprise Group, Tambol Bangpla, Bangphli District, Samutprakan Province

Jareeporn Meesri*

Chachoengsao Provincial Fisheries Office

Abstract

The study aimed at determining success characteristics and factors of the Community Enterprise Group, Chalee-Wan Community Development of Community Enterprise Tambol Bangpla, Bangphli District, Samutprakan Province. The purpose of research were to study 1) the success of group and 2) factors that effected the success. Data were collected from 30 members, the leader of this group and 4 representative members using questionnaire and a semi structured questionnaire.

Results showed that the success characteristics of the group were 1) steadily work activities 2) satisfaction and participation of members 3) creative manufacturing and product development. Factors highly affect their success were an understanding of group operating principles, group leaderships and management, member participations, government supports, private organization involvements and the community leader. Analyzing the leader and members revealed that the group has been successful because of a good and honest leader, responsible and cooperation of all the members. Confirmation of their success were an award “Best Farmer Group Award (Fish Processing) in 2010”. The group representative received the Award-winning from His Royal Highness Crown Prince MahaVajiralongkorn in Royal Ploughing Ceremony Day in 2010. The Group has been standing as a role model for the others on the leadership, participation of members in management support to the group, product development, using raw materials from local resources. Ensuring transparency the Group appointed a sub-committee to follow up and to make counterbalance.

Keywords: community enterprise group, Chalee-Wan community development of community enterprise group, snake skin gourami (*Trichogaster pectoralis*), Samutprakan province

***Corresponding author:** Chachoengsao Government Center Chachoengsao Provincial town hall, Rueang Wut Road, Tambol Na Mueang, Mueang Chachoengsao District, Chachoengsao Province 24000
Tel. 0 3851 1852 E-mail: jareeporn_meesri@yahoo.com

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมา เป็นการดำเนินการและปฏิบัติตามนโยบายที่ได้มีการหาเสียงไว้ โดยมีหน่วยงานราชการเป็นกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายภาคการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรซึ่งจัดเป็นฐานคะแนนเสียงที่สำคัญของทุกพรรคการเมือง ส่งผลให้นโยบายการเกษตรส่วนใหญ่มักจะมาจากเหตุผลทางการเมือง (Political Reason) และคำนึงถึงผลประโยชน์ระยะสั้นเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดนโยบายภาคการเกษตรในอนาคต เพื่อให้มีการพัฒนาทั้งส่วนของภาคการเกษตรและความยั่งยืนของคุณภาพชีวิตเกษตรกร จำเป็นต้องพิจารณาจาก 3 ด้าน คือ ความเร่งด่วน ความต่อเนื่อง และความยั่งยืน โดยต้องให้ความสำคัญกับความแตกต่างทั้งของเกษตรกรและความแตกต่างเชิงพื้นที่ ความสอดคล้องกับนโยบายอื่น ๆ รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ งบประมาณ เทคโนโลยี ความสามารถในการบริหารงาน และการจัดการ เป็นต้น โดยมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพ และประสิทธิภาพในการผลิต มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โดยในเรื่องดังกล่าวรัฐบาลปัจจุบันซึ่งมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ 20 ปี เพื่อใช้ประกอบการทิศทางการพัฒนา ซึ่งคาดว่าจะสามารถลดปัญหาความไม่ต่อเนื่องของนโยบายการพัฒนาภาคการเกษตรในอนาคตได้

เช่นเดียวกับยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ที่มุ่งแก้ไขจุดอ่อนและเสริมสร้างจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ดังนั้นประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำไปสู่การวางแผนพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว ได้แก่ การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์และการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง ระบบการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ภายใต้ข้อจำกัดของขนาดพื้นที่ที่ถือครอง ซึ่งมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในอนาคต ด้านปัจจัยการผลิต ต้องหาแนวทางการรับมือปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ได้แก่ แรงงานภาคการเกษตรมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น ในขณะที่เกษตรกรรุ่นใหม่มีจำนวนลดน้อยลง มีปัญหาดินและน้ำจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่ไม่เหมาะสม

พื้นที่ชลประทานที่ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ที่มีศักยภาพ เกษตรกรรายย่อยยังมีข้อจำกัดในการใช้เครื่องจักรกล การเกษตร รวมทั้งยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อใช้ตลอดห่วงโซ่การผลิตตั้งแต่ปัจจัยการผลิต การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ และระบบโลจิสติกส์ ต้องมีการกระจายพันธุ์ให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง มีการแก้ไขปัญหานี้สิน และที่ดินทำกินของเกษตรกร กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินของเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงมาจากในยุคอดีต ส่วนหนึ่งมาจากปัญหานี้สินจากการประสบภาวะขาดทุนในการทำการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของผลผลิตการเกษตรจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการผลิตให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด มีการพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถกำหนดเป็นมาตรฐานสินค้าเกษตรของอาเซียนและมาตรฐานสินค้าเกษตรของโลกต่อไป สินค้าเกษตรต้องมีการพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และผลิตสินค้าที่ดีมีคุณภาพสูง เช่น สินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อหนีจากตลาดล่างและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้ภาคการเกษตรของไทย ทั้งนี้ การผลิตภาคเกษตรยังจำเป็นต้องพึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องมีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) อย่างไรก็ตามในโลกยุคปัจจุบันและในอนาคตอันใกล้นี้ ภาคการเกษตรยังต้องเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโลก คือ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมอื่น ๆ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาตามประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงภาคการเกษตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์

ปัจจัยหนึ่งที่ประเทศไทยต้องเผชิญในปัจจุบัน คือ ความเสี่ยงจากความเปราะบางหรือความผันผวนของเศรษฐกิจโลกที่จะส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรของประเทศ รวมถึงปัญหาภายในประเทศ บางประการ ที่เป็นข้อจำกัดสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตรของประเทศ การกำหนดกรอบแนวคิดและทิศทางพัฒนาของแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) จึงมุ่งเน้นความต่อเนื่องกับแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) โดยเน้น “เกษตรกร” เป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างสมดุล มีส่วนร่วมในรูปแบบชุมชน ให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลักดันให้สามารถดำเนินการในรูปแบบของธุรกิจเกษตร โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 มาขยายผลและประยุกต์ใช้ต่อเนื่องจากแผนที่ผ่านมา เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ อันจะเป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้ประเทศไทยสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ในการพัฒนาการเกษตรโดยอาศัยหลักให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลาง มีตัวอย่างในความสำเร็จที่ควรศึกษาและนำมาถอดแบบ เพื่อพัฒนาเป็นต้นแบบในการเผยแพร่สู่แหล่งอื่น ๆ ต่อไป โดยในจังหวัดสมุทรปราการซึ่งมีสินค้าแปรรูปด้านการประมงที่เป็นที่รู้จักและยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ได้แก่ ปลาสดบางบ่อ มีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาสด จำนวน 568 ราย พื้นที่การเลี้ยงรวม 13,143.50 ไร่ และมีปริมาณผลผลิตปลาสด จำนวน 3,892,857 กิโลกรัม ผลผลิตปลาสดที่ได้จากการเลี้ยงส่วนใหญ่ นำมาแปรรูปเป็นปลาสดแดดเดียว ปลาสดหอม ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ปลาสดแปรรูปที่เป็นที่รู้จักของผู้บริโภค

ทั่วประเทศ โดยรู้จักกันในนาม “พลาสติกบางบ่อ” ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าประมงที่สร้างชื่อเสียงเป็นที่เลื่องลือของจังหวัดสมุทรปราการ อีกทั้งพลาสติกเป็นหนึ่งในคำขวัญประจำจังหวัดสมุทรปราการอีกด้วย คือ “ป้อมยุทธนาวี พระเจดีย์กลางน้ำ ฟาร์มจระเข้ใหญ่ งามวิไลเมืองโบราณ สงกรานต์พระประแดง พลาสติกแห่งรศดี ประเพณีรับบัว ครบถ้วนทั่วอุตสาหกรรม” ผู้ประกอบการแปรรูปพลาสติกในพื้นที่อำเภอบางบ่อส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายเดี่ยว มักไม่ค่อยรวมกลุ่มกัน โดยผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าพลาสติก ได้แก่ พลาสติกแตกเดี่ยว พลาสติกหอม เป็นต้น ซึ่งผลผลิตมีปริมาณเพียงพอเฉพาะการจำหน่ายแก่ผู้บริโภคภายในตลาดท้องถิ่น รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านมาท่องเที่ยวในท้องที่ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ ในขณะที่ในพื้นที่ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี ได้มีเกษตรกรผู้ประกอบการแปรรูปรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อดำเนินการด้านการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าพลาสติกแบบครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยรู้จักกันในนาม “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา”

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา เริ่มก่อตั้งเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2546 โดยมีมูลเหตุมาจากการเกิดปัญหาจากการเลี้ยงพลาสติกในพื้นที่อำเภอบางพลีได้ผลผลิตพลาสติกที่มีขนาดเล็กลง ขายได้ราคาต่ำมาก ไม่มีผู้รับซื้อ เกษตรกรผู้เลี้ยงพลาสติกจึงร่วมกันก่อตั้งเป็นกลุ่มแล้วนำพลาสติกมาแปรรูป โดยนำกรรมการชุมชนเทศบาล จำนวน 25 คน จาก 8 ชุมชนพัฒนามารวมกลุ่มกัน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและเป็นการต่อยอดของกลุ่มผู้เลี้ยงพลาสติก จำนวน 7-8 บ่อ โดยการร่วมลงทุนครั้งแรกเป็นเงิน 20,000 บาท (ปลา 2 หมาย ประมาณ 10,000 บาท) เวลาผ่านไปประมาณ 4-5 ปี มีลูกค้ามากขึ้น จึงขยายการเพาะเลี้ยงพลาสติกและการแปรรูปเพิ่มมากขึ้น ทั้งในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และนอกเขตจังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด ในปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 30 คน ซึ่งสมาชิกมีทั้งคนในชุมชนและนอกชุมชน โดยในกระบวนการผลิตและแปรรูปพลาสติกจะใช้โรงเรือนเป็นจุดศูนย์กลางในการผลิต ไม่มีการกระจายสินค้าไปผลิตที่บ้านสมาชิก เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐาน และเพื่อการพัฒนาที่ต่อเนื่องจึงได้นำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปลงทะเบียนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และส่งคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP) ซึ่งในครั้งแรกได้ระดับ 2 ดาว แต่สมาชิกในกลุ่มก็ไม่เกิดความท้อแท้ ยังคงคิดค้นสูตรใหม่ ๆ ผ่านกระบวนการทดสอบผลิตภัณฑ์ ใช้ความพิถีพิถันในทุกขั้นตอนการผลิต ทำให้ในปีต่อ ๆ มากลุ่มได้รับการคัดสรรให้เป็นสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP) ได้ระดับ 4 ดาว จากผลการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มจนเกิดความโดดเด่นในการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาแปรรูปสัตว์น้ำ ประจำปีงบประมาณ 2553 โดยตัวแทนกลุ่มได้เข้ารับรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี 2553 และในปัจจุบันกลุ่มยังคงได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาต่อยอดทั้งด้านคุณภาพและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์แปรรูปพลาสติกอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานของกรมประมงและกรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ ส่งผลให้กลุ่มได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP) อำเภอบางพลี ระดับ 5 ดาว ประเภทผู้ประกอบการกลุ่มผู้ผลิตชุมชน ประเภทอาหารประมงแปรรูป จากผลิตภัณฑ์พลาสติกเนื้อทอง ซึ่งมีการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปจำหน่ายที่ประเทศญี่ปุ่นและประเทศอินเดียด้วย นอกจากนี้

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ยังได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ ให้นำผลิตภัณฑ์สินค้าปลาสดแปรรูปหลากหลายรูปแบบเข้าร่วมจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP) ในงานมหกรรมสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP) ซึ่งจัดขึ้นในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศไทยเป็นประจำทุกปี รวมทั้งผู้นำกลุ่มยังได้รับการคัดเลือกแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสมุทรปราการ ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ ตามมาตรา 26 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 อีกด้วย

จากผลความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการ จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่ม และต้องการศึกษาวิจัยว่า กลุ่มมีความสามารถในการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จได้อย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งการศึกษาลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเกษตรกร สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่ส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาแปรรูปสัตว์น้ำ ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยอะไรบ้าง ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ที่เชื่อมโยงและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร ตลอดจนสภาพปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของเกษตรกรผู้เป็นสมาชิกในการเลี้ยงปลาสดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาสดของกลุ่ม เพื่อเป็นประโยชน์กับเกษตรกรผู้ประกอบการด้านการแปรรูปสัตว์น้ำในอนาคต และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบาย ปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม เพื่อสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตของผลิตภัณฑ์แปรรูปปลาสดให้มีความหลากหลายและสร้างมูลค่าเพิ่มให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนก่อให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อการดำเนินงานกิจกรรมการรวมกลุ่มอาชีพในชุมชนต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

1.2.2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทราบถึงลักษณะความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มต่อไป

1.3.2 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปเป็นต้นแบบเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

1.3.3 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สามารถนำไปประกอบการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจทั่วไปได้ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบาย เพื่อสนับสนุนการดำเนิน กิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมงกลุ่มต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาสมาชิกทั้งหมดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน และใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการสัมภาษณ์ จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 30 คน คือ ผู้นำกลุ่มจำนวน 1 คน และตัวแทนสมาชิกจำนวน 4 คน โดยให้ผู้นำกลุ่มเป็นผู้คัดเลือกเพื่อสัมภาษณ์

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระ

ขอบเขตของเนื้อหา ประกอบด้วยการศึกษาลักษณะความสำเร็จ และปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในประเด็นดังต่อไปนี้

ลักษณะกลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. กลุ่มมีผลกำไร
2. กลุ่มสามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า
3. กลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิก
4. กลุ่มมีการผลิต และพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง
5. สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น
6. กลุ่มมีการผลิตสินค้าหลากหลายประเภท ทั้งชนิด และปริมาณของผลิตภัณฑ์ตาม

ความต้องการของตลาด

7. กลุ่มมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด
8. กลุ่มมีช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าอย่างต่อเนื่อง
9. กลุ่มมีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการ จัดสรรแบ่งกำไร และกำหนดแผนการผลิตได้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม ประกอบด้วย

1. ความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม
2. ลักษณะของผู้นำกลุ่ม
3. การบริหารงานกลุ่ม
4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม
5. การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ
6. การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน
7. การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยชิ้นนี้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2560

1.5 วิธีการศึกษา

1.5.1 ขอบเขตและขั้นตอนการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการศึกษาแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเลือกศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมง จนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต่าง ๆ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาคครั้งนี้ ประชากร คือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 30 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษา โดยใช้สมาชิกทั้งหมดของกลุ่ม จำนวน 30 คน และใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน คือ ผู้นำกลุ่ม จำนวน 1 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และตัวแทนสมาชิก จำนวน 4 คน โดยให้ผู้นำกลุ่มเป็นผู้คัดเลือกเพื่อการสัมภาษณ์

1.5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ณ ที่ทำการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยการแจกแบบสอบถามให้แก่สมาชิก และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง หากวันที่ยัดหมายสมาชิกท่านใดไม่สะดวกก็ให้นัดใหม่อีกในภายหลัง

ส่วนการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มและตัวแทนสมาชิก ผู้วิจัยขอนัด วัน เวลา ที่จะเข้ามาสัมภาษณ์ และขอสัมภาษณ์โดยการบันทึกเสียงควบคู่กับการจดบันทึก หลังจากนั้นจะสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แล้วนำกลับมาให้ผู้นำกลุ่มและตัวแทนสมาชิกที่ให้ข้อมูลได้ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ก่อนการสรุปผลการวิจัย

1.5.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล มีดังนี้

1. แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 15 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำว่า “มี” เมื่อท่านเห็นว่ากลุ่มมีการปฏิบัติ และช่อง “ไม่มี” เมื่อท่านเห็นว่ากลุ่มไม่มีการปฏิบัติ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 37 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาความคิดเห็นตามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม จำนวน 1 คน และตัวแทนสมาชิก จำนวน 4 คน โดยให้ผู้นำกลุ่มเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนเพื่อการสัมภาษณ์ จากสมาชิกทั้งหมดจำนวน 30 คน

1.5.2.2 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นายวิชาญ อิงศรีสว่าง, นายสมโภชน์ กริบกระโทก และนายเชมชาติ จิวประสาธ พิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยใช้สูตร (Rovinelli and Hambleton, 1978 อ้างตาม ผ่องศรี, 2546) โดยกำหนดคะแนนไว้ ดังนี้

- + 1 เมื่อเห็นว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้
- 1 เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้

3. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

1.5.3.2 วิเคราะห์ลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

1.5.3.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในภาพรวม รายด้านและรายข้อ แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับการยอมรับแบ่งออกได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

คำตอบเห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
คำตอบเห็นด้วยมาก	มีค่าเท่ากับ	4
คำตอบเห็นด้วยปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
คำตอบเห็นด้วยน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
คำตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

ในการคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของตัวแปรที่มีการวัดโดยระบบการให้คะแนน คือ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Thanupon, 1986 อ้างตาม สุภาพ, 2536) คะแนนที่ได้จะนำมาแบ่งเป็นช่วง ๆ เพื่อพิจารณาความคิดเห็นโดยใช้สูตร

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น (class interval)} &= \frac{\text{Range}}{K} \\ &= \frac{X_{\max} - X_{\min}}{K} \end{aligned}$$

$$\text{เมื่อ Range} = \text{พิสัย}$$

$$X_{\max} = \text{คะแนนสูงสุด}$$

$$X_{\min} = \text{คะแนนต่ำสุด}$$

$$K = \text{จำนวนชั้น (ชูศรี, 2527 อ้างตาม คັນสนีย์, 2538)}$$

$$\text{ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กำหนดคะแนนสูงสุด} = 5$$

$$\text{คะแนนต่ำสุด} = 1$$

$$\text{จำนวนชั้น} = 5$$

$$\text{แทนค่าสูตรในอันตรภาคชั้น} = (5-1) \text{ ต่อ } 5 = 0.80$$

ดังนั้น การแปลผลในการอธิบายเป็นรายประเด็น จึงจัดช่วงคะแนนเฉลี่ย โดยกำหนดค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.5.3.4 วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มและตัวแทนสมาชิก ด้วยการเขียนบรรยาย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา หมายถึง สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่ประกอบอาชีพเลี้ยงปลาสกลิต รวมตัวกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมการเพาะเลี้ยงปลาสกลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูปปลาสกลิต

ลักษณะความสำเร็จของกลุ่ม หมายถึง กลุ่มมีผลกำไร สามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า ตอบสนองความต้องการของสมาชิก มีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนธุรกิจ และแผนการบริหารความเสี่ยงของการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้อง

สามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า หมายถึง กลุ่มมีวัตถุดิบและสินค้าเพียงพอ ในการจำหน่าย โดยไม่จำเป็นต้องซื้อจากภายนอก มีการนำวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่หาได้จากสมาชิก มาใช้ในการดำเนินการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาสกลิต หมายถึง สมาชิกกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาสกลิต ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อการถนอมอาหารสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของชาวบ้านในท้องที่ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตอบสนองความต้องการของสมาชิก หมายถึง กลุ่มมีการส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้ ด้านอาชีพแก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ ช่วยประสานให้สมาชิกได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและครอบครัวอย่างทั่วถึง และช่วยเหลือให้สมาชิกและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

มีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง หมายถึง กลุ่มมีการผลิตสินค้า ที่มีคุณภาพ รูปแบบของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน ได้รับการยอมรับ และตรงตามความต้องการของตลาด

สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น หมายถึง การเป็นสมาชิกของกลุ่มทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง และสามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้ กลุ่มมีส่วนช่วยในการลดปัญหาการว่างงาน และช่วยให้คนมีงานทำมากขึ้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หมายถึง องค์ประกอบของกลุ่มที่ทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม ลักษณะของผู้นำกลุ่ม การบริหารงานกลุ่ม การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ การได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน

ความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม หมายถึง สมาชิกู้และเข้าใจ ในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของกลุ่ม รับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม

ลักษณะของผู้นำกลุ่ม หมายถึง ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงาน และเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้

การบริหารงานกลุ่ม หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่มมีความเหมาะสม มีแผนงานต่อกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างชัดเจน ผลิตและจำหน่ายสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่มได้อย่างถูกต้อง เป็นปัจจุบัน พร้อมตรวจสอบได้ตลอดเวลา มีการระดมทุนจากองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อสะสมเข้ากองทุนและสร้างเครือข่ายกับกลุ่มผู้ผลิตอื่น ๆ และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขยายการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ของกลุ่ม ตัดสินใจในการประชุมหรือวางแผนการทำงานของกลุ่ม มีส่วนร่วมในการดำเนินการของกลุ่ม การรับผลประโยชน์ของกลุ่ม และการตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม

การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน และผู้นำชุมชน หมายถึง เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน และผู้นำชุมชน เข้ามาเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงานของกลุ่ม ให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงาน ช่วยประสานงานในการจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า สนับสนุนเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ให้แก่กลุ่ม และติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่มสม่ำเสมอ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี ระเบียบ ข้อกฎหมาย และ/หรือผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การตรวจเอกสาร

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้ทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้สำหรับกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์ และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม
3. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
6. แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม
7. แนวคิดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลาสลิิด
8. ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ

ความหมายของความสำเร็จ มีดังนี้

พวงรัตน์ (2546) ได้กล่าวว่า ความสำเร็จ หมายถึง ความสามารถในการบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้านการบริหาร ด้วยการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อานันท์ (2546) กล่าวว่า ความสำเร็จ หมายถึง ความสามารถในการวางแผนปฏิบัติงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้บรรลุตามที่ตั้งไว้

วิเชียร (2550) กล่าวว่า ความสำเร็จ หมายถึง ลักษณะของการทำงานที่ท้าทายต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับเพื่อประเมินผลงาน มีความชำนาญในการวางแผน ความรับผิดชอบสูง พยายามชนะปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ หรือแก้ปัญหาให้ได้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ

พันธ์ศักดิ์ (2551) กล่าวว่า ความสำเร็จ หมายถึง การที่ธุรกิจสามารถทำกำไร และมีสภาพคล่อง รวมถึงมีความสามารถในการชำระหนี้

ลักษณะที่แสดงถึงความสำเร็จ

จุฑารัตน์ (2545) กล่าวถึง ลักษณะความสำเร็จที่เกิดขึ้นของกลุ่มอาชีพ ดังนี้

1. กลุ่มมีผลกำไร
2. กลุ่มสามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า
3. กลุ่มตอบสนองความต้องการของสมาชิก
4. กลุ่มมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้า
5. สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีอาชีพที่มั่นคง

ทวีป (2547) กล่าวถึงลักษณะของความสำเร็จไว้ ดังนี้

1. กลุ่มหรือบุคคลจะมีความรับผิดชอบสูง แสวงหาโอกาสเพื่อจะได้ขยายธุรกิจหรือการดำเนินงานให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่มากขึ้น
2. มีเป้าหมายระดับกลาง เพื่อลดความเสี่ยงและให้ความเชื่อมั่นแก่สมาชิกในการประสบความสำเร็จ

3. กลุ่มหรือหน่วยงานสามารถสนองตอบความต้องการของสมาชิกได้ตรงตามความต้องการ หรือให้สมาชิกทุกคนได้รับความมั่นใจในการดำเนินงานของกลุ่ม องค์กร หรือหน่วยงานนั้น ๆ

อนุรักษ์ (2555) กล่าวว่า ความสำเร็จของการบริหารกิจการ ต้องมีกระบวนการจัดการที่ดี ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดสายงานและการจัดหาคูคลากร (Organizing and Staffing) การอำนวยการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) โดยพบว่าการบริหารจัดการสามารถนำข้อมูลด้านการบัญชีต้นทุนมาใช้ในการบริหารด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การควบคุม (Control) ในการประเมินผลงานที่ปฏิบัติว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ฝ่ายจัดการต้องทราบถึงข้อมูลที่แท้จริงแล้วนำมาเปรียบเทียบกับแผนงานที่วางไว้ ซึ่งอาจกำหนดในรูปแบบของงบประมาณหรือต้นทุนมาตรฐาน

2. การวางแผนกำไรและตัดสินใจ (Profit Planning and Decision Making) ข้อมูลด้านต้นทุนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการวางแผนกำไรและตัดสินใจ เช่น การวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุน หรือการตัดสินใจระยะสั้นในกรณีต่าง ๆ ได้

3. การเพิ่มประสิทธิภาพ (Maximize Efficiency) สามารถทำได้โดยการวัดผลการทำงานตามความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานได้ โดยใช้วิธีการบัญชีตามความรับผิดชอบ การบัญชีต้นทุนกิจกรรม การบริหารคุณภาพ เป็นต้น

4. การงบประมาณ (Budgeting) ในการจัดทำงบประมาณของธุรกิจจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางด้านบัญชี ซึ่งแสดงถึงผลงานในอดีตที่ผ่านมารวมทั้งการพยากรณ์ในอนาคต ฝ่ายจัดการต้องพยากรณ์รายได้หรือยอดขายเพื่อทราบถึงสัดส่วนการตลาด และนำยอดขายหรือปริมาณขายมาวางแผนการผลิต และจัดทำงบประมาณการผลิต งบประมาณลงทุน และงบประมาณดำเนินการ รวมถึงประมาณการกำไรขาดทุนและงบดุล ตลอดจนงบประมาณเงินสด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารการเงินด้านต่าง ๆ ให้อยู่

ในกรอบหรือแผนงบประมาณที่กำหนด ข้อมูลการวางแผนงบประมาณที่ดีต้องอาศัยข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงในอดีต เช่น ข้อมูลด้านต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่ายการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร เป็นต้น

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะความสำเร็จ หมายถึง การที่กลุ่มหรือองค์กรหนึ่ง ๆ มีผลกำไรที่เพิ่มขึ้น สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความมั่นคงในอาชีพ สามารถใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ มีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สร้างความมั่นใจให้แก่สมาชิกได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม

นวลศิริ (2544) ได้ให้คำนิยามว่า กลุ่มคน หมายถึง การที่คนสองคนหรือมากกว่านั้นเข้ามาเกี่ยวข้องกัน และมีการกระทำต่อกันทางสังคมภายในชั่วระยะเวลาหนึ่ง ด้วยความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน ความมุ่งหมายนั้นอาจจะเป็นการร่วมมือช่วยเหลือกันก็ได้ หรืออาจจะเป็นศัตรูต่อกันก็ได้ แต่สิ่งที่จะทำให้เกิดกลุ่มได้ คือ การกระทำต่อกันทางสังคม

สิริอร (2544) กล่าวว่า กลุ่มงาน คือ บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาร่วมกันปฏิบัติการกิจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

สร้อยตระกูล (2545) กล่าวว่า กลุ่ม คือ บุคคลสองคนหรือมากกว่ามารวมกัน โดยใช้คำพูดหรือไม่ก็ตาม เขาเหล่านั้นจะทำหน้าที่ซึ่งมีลักษณะต้องขึ้นต่อกันและกัน ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายหรือผลประโยชน์ที่มีร่วมกันบางประการ

จิรพรรณ (2545) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึง บุคคลหลาย ๆ คนที่มีจิตใจรักใคร่ร่วมมือ มีจุดมุ่งหมายที่จะปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มให้ลุล่วงไปด้วยดี และแต่ละคนสำนึกตลอดเวลาว่าตนเป็นสมาชิกของกลุ่ม

แรมรุ้ง (2545) ให้ความหมายของกลุ่มว่า บุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป มาปฏิสัมพันธ์กัน โดยสมาชิกแต่ละคนของกลุ่มจะตระหนักถึงจุดประสงค์เดียวกัน ซึ่งกำหนดโครงสร้างระบบในลักษณะการรวบรวมกลุ่มประกอบอาชีพในชุมชน ทำให้มีรายได้และเกิดประโยชน์จากการรวมกลุ่มอาชีพ และยอมรับว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีกิจกรรมร่วมกัน และแบ่งหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

สมเดช (2548) กล่าวว่า กลุ่ม คือ การรวมตัวกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ดังนั้นสมาชิกในกลุ่มจะต้องรับรู้เป้าหมายของกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อสร้างความสำเร็จร่วมกัน และที่สำคัญกลุ่มที่ดีมีความสำคัญต่อองค์กรและสมาชิก กลุ่มจะช่วยให้ภารกิจขององค์กรประสบความสำเร็จ และสร้างพลังที่จะทำงานให้มีคุณภาพสูง กลุ่มจะต้องมีลักษณะพื้นฐานต่อไปนี้เสมอ คือ

1. กลุ่มแต่ละกลุ่มจะต้องมีการรวมตัวกันอย่างน้อยตั้งแต่สองคนขึ้นไป
 2. ในกลุ่มจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันหรือมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ถ้ากลุ่มมีขนาดใหญ่ ระบบการปฏิสัมพันธ์จะผ่านช่วยงานภายในกลุ่ม ซึ่งจะเป็นตัวช่วยในการเชื่อมโยง
 3. กลุ่มจะต้องมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ทำให้คนเข้ามารวมเกิดความพึงพอใจ หรือเกิดแรงจูงใจให้เข้ามารวม โดยปกติมักจะเป็นเรื่องที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน
 4. มีระบบพฤติกรรม ซึ่งเป็นแบบแผนเฉพาะของกลุ่มที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติตาม
 5. มีปทัสฐานของกลุ่ม ซึ่งอาจจะเรียกว่ามาตรฐานเฉพาะกลุ่มที่กำหนดขึ้น ใช้เป็นเครื่องมือควบคุม กำกับพฤติกรรมทางสังคมของกลุ่ม หรือใช้เป็นเครื่องรองรับความเป็นสมาชิกกลุ่ม
 6. สมาชิกมีบทบาทในความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างสม่ำเสมอ
 7. กลุ่มแต่ละกลุ่มมักจะมีกลุ่มย่อยภายในไว้เป็นเครือข่ายในการผูกพันต่อกัน
- สรุปได้ว่า กลุ่ม คือ บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความสัมพันธ์ต่อกัน คือ ทั้งบุคคลและกลุ่มจะต้องมีการปะทะสังสรรค์กัน กลุ่มจะมีความสนใจร่วมกัน และกลุ่มจะมีแบบแผนกัน คือ กลุ่มจะกำหนดหน้าที่เป็นแบบแผนที่แน่นอน เช่น ความรับผิดชอบ หน้าที่ บทบาท เป็นต้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

วิชิต (2547) ให้คำจำกัดความของวิสาหกิจชุมชนว่า หมายถึง การประกอบการ ซึ่งรวมถึงกระบวนการคิด การจัดการผลผลิต และทรัพยากรทุกขั้นตอน โดยภูมิปัญญาขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งมีได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อสร้างกำไรทางการเงินเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงกำไรทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสงบสุขของสังคมด้วย

เสรี และคณะ (2544) ได้นิยามคำว่าวิสาหกิจชุมชน ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า community enterprise คือ การประกอบการเพื่อการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งตนเอง “ทุน” ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงินแต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม

สำหรับความหมายของวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ให้ความหมายว่า เป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคล ในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548)

กล่าวโดยสรุป วิสาหกิจชุมชน เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เป็นการประกอบการบนพื้นฐานการใช้ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน

อย่างรู้คุณค่า เพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน โดยมุ่งประโยชน์ทางสังคม แก่ชุมชนมากกว่า การแสวงหากำไรสูงสุด มุ่งต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ การมีสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิต ของชุมชน และมุ่งต่อการรักษาระบบนิเวศของสังคมโดยรวม

ความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

สุกัญญา และคณะ (2550) ระบุว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน ระหว่างชุมชน จนถึงระดับประเทศ ดังนี้

1. เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นภาคการผลิตและการสร้างรายได้ของระบบเศรษฐกิจชุมชน กิจกรรมวิสาหกิจชุมชนที่มีความหลากหลาย จะทำให้ชุมชน มีกิน มีใช้ มีรายได้ พึ่งพาตนเองได้ ทำให้เศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง
2. เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนควบคู่กับการพัฒนากิจการ เพราะวิสาหกิจชุมชน เน้นกระบวนการเรียนรู้และการทำกิจกรรมบนฐานความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินกิจการ
3. เป็นทางเลือกใหม่ที่ช่วยให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้และมีความเชื่อมั่นที่จะสร้างสรรค์ ผลผลิตเพื่อการบริโภค อุปโภค จากทุนที่มีอยู่ในชุมชน สามารถจัดการชีวิตความเป็นอยู่และพึ่งตนเองได้
4. เป็นหน่วยสร้างงานและสร้างรายได้ในชุมชน ก่อให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่น และลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่ชุมชนเมืองหรือภาคอุตสาหกรรม
5. เป็นตัวกลางสำคัญที่ทำให้คนในชุมชนได้ทำงานร่วมกัน
6. เป็นตัวอย่างของการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูระบบนิเวศโดยรวม

องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน

เสรี (2552) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชนจะต้องเกิดจากการรวมตัวของบุคคล ที่มีความผูกพันและมีวิถีชีวิตร่วมกันในชุมชน ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป โดยสมาชิกทั้งหมดจะต้องไม่เป็นบุคคล ในครอบครัวเดียวกัน มาร่วมกันประกอบกิจการเพื่อประโยชน์ของชุมชน และต้องมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ และดำเนินการโดยชุมชน
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน เป็นงานที่เกิดขึ้นภายในชุมชน
3. ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน เป็นผลผลิตของกระบวนการเรียนรู้ การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเป็นการค้นคิดอะไรใหม่ ๆ
4. มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล ทำให้ผลผลิตมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
5. มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ หมายถึง การดำเนินการวิสาหกิจชุมชนไม่ใช่เน้นที่การผลิตเพื่อขายอย่างเดียว แต่ผลิต แปรรูป และจัดการให้เกิด การประกอบการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจวิสาหกิจชุมชน เกิดได้ สำเร็จได้ด้วยความรู้และปัญญา
7. มีการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมาย

ประเภทของวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2548) ระบุว่า วิสาหกิจชุมชนสามารถจำแนกตามขอบข่ายของกิจการที่ประกอบการ ตามกิจกรรมที่ดำเนินการ และตามระดับการพัฒนา เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. จำแนกตามขอบข่ายของกิจการที่ประกอบการ ประกอบด้วย

1.1 วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการเดียว คือ วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการที่มีการบริหารจัดการโดยคณะผู้บริหารในชุมชนชุดเดียว โดยจะมีผลผลิตมากกว่าหนึ่งผลิตภัณฑ์ต่อบริการก็ได้

1.2 วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการในรูปแบบเครือข่าย คือ วิสาหกิจชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับกิจการอื่น ๆ โดยแต่ละวิสาหกิจชุมชนต่างมีการประกอบการตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกิจการของตน หากแต่มีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาเกื้อกูลเชื่อมโยงกันในรูปแบบต่าง ๆ

2. จำแนกตามกิจกรรมที่ดำเนินการ ประกอบด้วย

2.1 การแปรรูปหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตของชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการผลิตทางการเกษตรที่เป็นอาชีพหลัก เพื่อการพึ่งตนเองและเพิ่มมูลค่าของผลผลิตทางการเกษตร เช่น การแปรรูปข้าวในกลุ่มคนที่มีอาชีพทำนา หรือกลุ่มคนที่เป็นเครือข่ายกับชาวนาการทำผลไม้แปรรูปในกลุ่มคนที่เป็นชาวสวนผลไม้ เป็นต้น

2.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชน เช่น ยาสมุนไพร หัตถกรรมพื้นบ้าน ผ้าไหมลายพื้นเมือง ผ้าอ้อมสตรีธรรมชาติ เป็นต้น

2.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทดแทนการซื้อจากภายนอกเพื่อลดรายจ่ายและตอบสนองการพึ่งตนเองของชุมชน เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร สบู่ แชมพู น้ำยาล้างจาน น้ำดื่ม เป็นต้น

2.4 การพัฒนาระบบการตลาด การบริการ และสวัสดิการชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น ร้านค้าชุมชน ท้องเที่ยวเชิงเกษตร โฮมสเตย์ ออมทรัพย์ ศูนย์สุขภาพพื้นฐาน บริการซ่อมเครื่องจักรกล เป็นต้น

3. จำแนกตามระดับการพัฒนา ประกอบด้วย

3.1 วิสาหกิจชุมชนระดับพื้นฐาน ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนที่มีการประกอบการเพื่อให้เกิดผลผลิตหรือการให้บริการที่จะนำไปใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค มุ่งเน้นการลดรายจ่าย การประหยัดและออม เพื่อให้ดำรงชีวิตได้อย่างพออยู่พอกิน ทั้งระดับครัวเรือน ชุมชน และระหว่างชุมชน

3.2 วิสาหกิจชุมชนระดับพัฒนา ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนที่มีการประกอบการเพื่อให้เกิดผลผลิตหรือการให้บริการเพื่อการลดรายจ่าย และมีส่วนเหลือสามารถนำไปแบ่งปัน แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายให้เกิดรายได้เพิ่ม หรือมีทุนเพิ่มในการประกอบการอันนำไปสู่การอยู่ดีกินดีของครัวเรือน ชุมชน และระหว่างชุมชน

3.3 วิสาหกิจชุมชนระดับก้าวหน้า ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนที่มีการประกอบการ ทั้งภาคการผลิตและการบริการ ที่มุ่งสู่การเพิ่มรายได้ ขยายการลงทุน ลดการนำเข้า และเพิ่มการส่งออก จนสามารถบริหารจัดการจัดสรรผลกำไร เพื่อเป็นสวัสดิการแก่ชุมชน และขยายไปสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน ขนาดกลาง

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

เสรี และคณะ (2544) ได้ให้แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นเรื่องการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้เงื่อนไข ธรรมชาติ เป็นเรื่องความมั่งคั่งและมีอยู่มีกินทั้งในวันนี้และวันหน้า เป็นเรื่องของการสร้างระบบเศรษฐกิจ ระดับฐานรากของสังคมไทยให้เป็นเซลล์เล็ก ๆ ที่เข้มแข็ง ที่ประกอบกันขึ้นเป็นองคาพยพของระบบเศรษฐกิจ ภาพรวม

2. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ต้องมีแนวทางเฉพาะที่สอดคล้องกับแนวคิด เป้าหมาย และเอื้อให้เกิดการพัฒนากระบวนเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้ ไม่ใช่การทำหนึ่งโครงการภายใต้โครงสร้างที่มี อยู่เดิมของสังคม แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จึงควรเริ่มต้นและการดำเนินงานที่ชุมชน เพราะครอบครัว และชุมชน เป็นหน่วยผลิตที่สร้างผลผลิตจริงของระบบเศรษฐกิจ มีการบริหารจัดการที่มีอิสระ และสอดคล้อง กับศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์กรชุมชน ชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและภูมิปัญญา เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นผู้สร้างผลผลิตและสืบทอดภูมิปัญญา จึงควรได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นการคืนสิทธิ์ในการจัดการการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน วิสาหกิจชุมชนที่แท้จริง ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาระบบการพึ่งตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากการจัดการ ทรัพยากรและผลผลิต แสวงหา และพัฒนาความรู้พื้นฐานความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน มีเป้าหมายเพื่อ พัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน พัฒนาระบบทุนและสวัสดิการของชุมชน เป็นการสร้างผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม กับความสัมพันธ์กับทุกฝ่าย ไม่ใช่การฉวยโอกาส การผลิตในปริมาณมาก และการแสวงหากำไรสูงสุด

3. การพัฒนาวิสาหกิจของชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการสร้างความร่วมมือ กับองค์กรภายนอก เพราะองค์กรชุมชนต่อเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชนยังมีข้อจำกัด ในความสามารถด้านบริหารจัดการหรือการร่วมทุนกับองค์กรภายนอก โดยมีทุนหลักในการดำเนินงาน จากชุมชน เป็นการสร้างความร่วมมือ โดยองค์กรชุมชนต่อเครือข่ายเป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นผู้เลือก องค์กรภายนอกเข้ามาในกระบวนการความร่วมมือที่เกิดขึ้น ไม่ใช่การตัดสินใจโดยหน่วยงานหรือองค์กรภายนอก ที่มีใช้องค์กรชุมชนต่อเครือข่ายสามารถกำหนดมาตรฐาน เพื่อรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนของตน ให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้ให้บริการ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกำหนดจาก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งการให้สิทธิ์ในการอนุรักษ์ ดูแล จัดการ แหล่งทรัพยากร แหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนกับองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อให้เกิดระบบการจัดการและ การพัฒนาที่ยั่งยืน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่เน้นในเรื่อง การปรับวิถีคิดของชุมชนแบบพึ่งพาภายนอกมาพึ่งพาตนเอง โดยเชื่อมโยงบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ในที่สุด โดยหลักการของวิสาหกิจชุมชน คือ มีการเรียนรู้เป็นหัวใจ และมีการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมาย

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน

วิทยา (2547) อธิบายว่า ปัจจัยที่ต้องพิจารณาให้มีความสำคัญและเป็นตัวกำหนดความสำเร็จ และความล้มเหลว ซึ่งวิสาหกิจชุมชนสามารถนำไปเป็นแนวทางและปรับใช้กับกลุ่มเพื่อส่งผลต่อความสำเร็จ ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการผลิต ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการตัดสินใจทำการผลิตของแต่ละกลุ่ม การจะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร ต้องผ่านการวิเคราะห์ทั้งอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ในตลาด ความชำนาญของผู้ทำการผลิตเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญพอ ๆ กับโอกาสทางการตลาด การผลิตในชุมชนที่มีต้นทุนการผลิตไม่สูง ประกอบกับผู้ผลิตมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถ จะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ การผลิตที่จะประสบผลสำเร็จต้องสอดคล้องกับโอกาสทางการตลาด และผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด นอกจากนั้นจะต้องพิจารณาถึงความได้เปรียบหรือโอกาสในสินค้าที่กลุ่มผลิต ที่จะดำรงประโยชน์และสร้างรายได้ให้แก่กลุ่ม จึงจำเป็นจะต้องมีแหล่งวัตถุดิบที่เพียงพอ และสามารถหาได้สะดวก เพื่อลดต้นทุนอันเกิดจากการจัดหาวัตถุดิบด้วย

2. ปัจจัยด้านการตลาด จะต้องรู้ว่าสินค้าที่ผลิตได้ จะนำไปขายที่ไหนและขายอย่างไร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ เป็นกลุ่มที่มีคู่ค้าที่แน่นอนและพอเพียง กลุ่มชุมชนที่มีตลาดแน่นอนเพียงพอ จะเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ยืนอยู่ได้ เติบโตได้ พร้อมกับมีการขยายกิจการ ปัจจัยด้านการตลาดเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชน ตลาดจึงเป็นหัวใจของการผลิต เป็นตัวนำการผลิต

3. ปัจจัยด้านบริหารจัดการ การบริหารจัดการเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน สามารถแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

3.1 ด้านระบบเงิน ความสามารถในการระดมทุนและสะสมทุนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ โดยส่วนใหญ่แล้วเงินทุนที่กลุ่มจัดหานั้นมักอยู่ในรูปของการออมทรัพย์ หรือการถือหุ้น การสะสมทุน การดำเนินกิจกรรมด้านการเงิน การบัญชี การกำหนดการจัดสรรผลกำไรอย่างเป็นสัดส่วน และมีระบบที่ชัดเจน จะสามารถช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปด้วยดี

3.2 ด้านระบบงาน วิสาหกิจชุมชนที่จะประสบผลสำเร็จต้องมีการจัดโครงสร้างการบริหาร มีการแบ่งฝ่าย แบ่งสายงาน เพื่อการควบคุมกำกับอย่างชัดเจน

3.3 ด้านระบบบุคลากร ในวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ไม่ค่อยมีสายงานบังคับบัญชาที่ชัดเจน เนื่องจากบุคลากรที่เป็นลูกจ้างมีน้อย บุคลากรของกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกและกรรมการ การสั่งการ การบังคับบัญชา การให้คุณให้โทษจึงไม่มี ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในด้านระบบบุคลากร จึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารและสมาชิกมีสัจจะ คุณธรรม และมีความเสียสละ

4. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิก การเกิดขึ้น การคงอยู่ การเติบโตและยั่งยืนของ วิสาหกิจชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของชุมชน ต้องร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันทำและร่วมกัน รับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะรวมถึงการระดมทุน และการใช้ทุนที่ระดมมาอย่างมี ประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่นำพาให้วิสาหกิจชุมชนประสบผลสำเร็จ และเป็นตัวบ่งชี้ถึง ความสามารถพึ่งตนเองได้

5. ปัจจัยด้านผู้นำ ชาวชนบทส่วนใหญ่มักขาดแคลนผู้นำ ผู้นำมักเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เกิดจากผู้ประสบผลสำเร็จในอาชีพ ความมีบารมี มีความรู้ มีฐานะ เป็นที่พึ่งพาของคนในสังคมได้ วิสาหกิจ ชุมชนที่ประสบผลสำเร็จมักจะอยู่ใต้การนำของบุคคลเหล่านี้ จากการศึกษาจะพบว่าวิสาหกิจชุมชนที่ก่อตั้ง โดยบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพ หรือโดยคณะบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน การระดมทุนจะง่าย กิจการขยายตัวได้รวดเร็ว มีความมั่นคง และโอกาสประสบผลสำเร็จมีสูง

6. ปัจจัยด้านแรงงาน แรงงานในวิสาหกิจชุมชนที่เป็นลูกจ้างส่วนใหญ่มีน้อย โดยมากเป็น ประเภททำงานให้ตัวเอง (self-employed) ภายในครอบครัว และส่วนมากพบว่าเป็นแรงงานที่มีความรู้ น้อย ขาดทักษะและประสบการณ์ จึงเป็นแรงงานไร้ฝีมือ เป็นแรงงานของคนรุ่นพ่อ แม่ ปู่ ย่า เป็นสำคัญ

7. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การมีปฏิสัมพันธ์ที่เป็นบวก (Positive Interaction) และปฏิสัมพันธ์ที่เป็นลบ (Negative Interaction) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับชุมชนที่จะต้องเรียนรู้ วิสาหกิจชุมชนที่จะสามารถประสบความสำเร็จนั้นสามารถสร้างได้จาก การมีปฏิสัมพันธ์ภายนอกกับสถาบันต่าง ๆ โดยการเข้ามาของสถาบันภายนอกส่วนใหญ่จะเป็นการเข้ามา ให้ความช่วยเหลือในส่วนของเงินทุน และการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการฝึกทักษะให้แก่สมาชิก วิสาหกิจชุมชน

8. ปัจจัยที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาของกลุ่ม โดยกลุ่มต้องมีการติดต่อกับสมาชิกอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ มีการพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันระหว่างผู้นำ สมาชิก และระหว่างกลุ่ม หรือบุคคล หรือองค์กร ภายนอก ที่นำความรู้หรือข่าวสารใหม่ ๆ มาแลกเปลี่ยนและสามารถนำไปปรับใช้ได้กับกลุ่ม

4. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ

ความหมายของผู้นำ

ธงชัย (2543) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีภาระหน้าที่ที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ (Cooperation) อย่างดีระหว่างสมาชิกฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กร โดยผู้นำจะต้องสามารถรวบรวมพลังและ ใช้ประโยชน์ของบุคลากรในองค์กรเพื่อผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

เกรียงศักดิ์ (2543) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ผู้ที่ใช่เหตุผล สามารถประยุกต์ ใช้ความรู้ที่ได้ออย่างชาญฉลาด ใช้ความรู้ได้ถูกคน ถูกเวลา สามารถวิเคราะห์อดีต เข้าใจปัจจุบัน และคาดการณ์อนาคตได้ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ในการดำเนินชีวิต ปรรณนาอุทิศตัวเพื่อการเผยแพร่

แนวความคิด และถ่ายทอดสัจจะทางปัญญาที่เป็นประโยชน์แก่สังคมด้วยวิธีการต่าง ๆ นอกจากนี้สังคมเรายังเรียกผู้นำอีกรูปแบบหนึ่ง คือ ประชาชนชาวบ้าน

พะยอม (2534) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำต้องเป็นบุคคลที่สามารถรวบรวมความต้องการและประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่มเข้าด้วยกัน มีส่วนช่วยให้กลุ่มได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีขั้นตอนในการทำงานที่แน่นอน และดำเนินงานจนบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นด้วยวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้สึกไว หมายถึง ความรู้สึกไวต่อความต้องการของสมาชิกแต่ละคน และความขัดแย้งที่เผชิญในกลุ่ม
2. ความยืดหยุ่น ผู้นำต้องไม่เพียงแต่ว่ามีความสามารถที่จะนำกลุ่มเพื่อพบกับความต้องการเท่านั้น หากยังมีความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่ต้องการอีกด้วย
3. ความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้นำต้องมีความตั้งใจที่จะริเริ่มในการมีความรับผิดชอบที่จะนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จ

ธนพรรณ (2543) ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับความไว้วางใจอันเนื่องมาจากคุณลักษณะพิเศษของบุคคลนั้นเอง ให้เป็นผู้ที่มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถชักชวนหรือชี้แนะให้บุคคลอื่น ช่วยปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ลักษณะผู้นำที่ดี

ธนพรรณ (2543) ได้กล่าวว่า ลักษณะผู้นำที่ดี มีดังนี้

1. มีความคิดริเริ่ม ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง มีการตัดสินใจ และมีแนวคิดขัดแย้งในข้อเสนอของผู้อื่นได้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน คุณสมบัติข้อนี้ยังมีมากและแสดงออกได้มากเพียงใด จะช่วยสนับสนุนเพิ่มพูนความเป็นผู้นำในตัวให้สูงขึ้นเพียงนั้น
2. ความใกล้ชิดกับสมาชิก ผู้นำที่ดีจะต้องเข้ากับสมาชิกในกลุ่มได้ ทำตัวสนิทสนมกับทุกคนได้ วางตัวได้เป็นกันเองกับสมาชิก จะช่วยให้ความเป็นผู้นำแน่นมากขึ้น
3. ความเป็นตัวแทนของกลุ่ม ผู้นำจะต้องปกป้องกลุ่ม ปกป้องกันและต่อสู้เพื่อประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มของตน คุณลักษณะข้อนี้มีอยู่ในตัวผู้ใดนั้นจะเป็นผู้นำได้ และคุณสมบัติข้อนี้มีอยู่ในตัวผู้นำมากเพียงใด ผู้นำนั้นจะเป็นผู้นำที่ดี เป็นที่รักใคร่นับถือของผู้ตาม
4. การแบ่งงาน ผู้นำที่ดีจะต้องสามารถกำหนดลักษณะงานทั้งของตนเองและของสมาชิกในกลุ่มได้ชัดเจน และสามารถเข้าใจในความสัมพันธ์ของงานแต่ละส่วนที่สมาชิกแต่ละคนทำ
5. การบังคับบัญชา ผู้นำสามารถห้ามการกระทำบางประการของสมาชิกในกลุ่มที่เห็นสมควร ห้ามเหตุผลการกระทำของกลุ่มได้เมื่อต้องการ รวมถึงการใช้ความเด็ดขาดในการตัดสินใจลงโทษผู้กระทำผิดตามระเบียบของกลุ่มได้
6. การติดต่อสื่อสาร ผู้นำที่ดีจะต้องคอยให้ข่าวสารและรับรู้ข่าวสารของสมาชิก จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน ตลอดจนเป็นผู้ที่รู้เกี่ยวกับความเป็นไปของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินไปในกลุ่มของตนอยู่ตลอดเวลา

7. การยอมรับ การที่ผู้นำแสดงการยอมรับหรือไม่ยอมรับ รวมทั้งการอนุมัติและไม่อนุมัติ การกระทำของสมาชิกกลุ่ม

8. ผลงาน ผู้นำจะต้องเป็นผู้กำหนดระดับของผลงานของสมาชิก และของกลุ่ม เป็นส่วนรวม ผู้นำที่ดีจะต้องเป็นผู้สนับสนุนให้สมาชิกมีความมานะ ความพยายาม เพื่อผลงานที่ดีกว่า มากกว่า สูงค่ากว่า อยู่เสมอ

9. การตัดสินใจ ผู้นำที่ดีจะต้องตัดสินใจได้ และกล้าที่จะตัดสินใจ โดยเฉพาะเมื่อ ได้พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบในเรื่องรายนั้น ๆ พอควรแล้ว ผู้นำที่ไม่ตัดสินใจอะไรเลย จะไม่เป็นที่พึ่งของผู้ตามได้

10. การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้นำที่ดีไม่ควรถืออำนาจในงาน ความคิดเห็นของแต่ละคนนั้นมีคุณค่า ควรรู้จักใช้วิธีรับพิจารณาความคิดเห็นด้วยใจเป็นธรรม นอกจากจะเป็นผลดีต่องาน ในแง่ที่ได้รับการพิจารณาเป็นอย่างดีจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังมีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดียิ่ง ในระหว่างผู้ที่ทำงานร่วมกันอีกด้วย

11. การรู้จักผู้ร่วมงาน หมายถึง การรู้จักสมาชิกของกลุ่มแต่ละคนอย่างจริงจังในทุกแง่มุม รู้ถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติของแต่ละคน เพื่อที่จะมอบหมายให้แต่ละคนได้ทำงาน ที่เหมาะสม

12. ความสามารถ ผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถหรือสมาชิกในกลุ่มในวิชาการบางแขนงและความสามารถในการเข้าใจคน เป็นต้น

โดยสรุปผู้นำ หมายถึง บุคคลที่สามารถชักจูงหรือชักนำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยที่ผู้นำเป็นบุคคลที่นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่องค์กรสู่ท้องถิ่น สู่ชุมชน เป็นผู้ที่บุคคลในชุมชนยกย่องนับถือ สามารถชักจูงและก่อให้เกิดแรงศรัทธาในกลุ่มคน และเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานภารกิจและความสัมพันธ์ของสมาชิกเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์กรเป็นสำคัญ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้หลายบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกระบวนการของการให้ผู้ที่บังคับบัญชาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลอย่างเข้มแข็ง ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของกลุ่มบุคคลในการแก้ปัญหาของการบริหารอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่า ผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นความพยายามที่จะจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนางานด้วยความเต็มใจ เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ

ปารีชาติ และคณะ (2546) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นกระบวนการในการพัฒนาให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา วางแผน ตัดสินใจ ระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ ติดตาม ประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกันกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมชุมชน

Cohen and Uphoff (1981) ให้ความหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และร่วมมือในองค์กรพัฒนาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนในการบริหารตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประการแรกที่จะต้องทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น ได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน การประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) เจริญปริมาณ เจริญคุณภาพ และต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งในทางบวกและในทางลบที่เป็นผลเสียหายของโครงการที่เกิดขึ้นในทางลบ ซึ่งเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (View) ความชอบ (Preference) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งจะมีอิทธิพลและสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษา ต้องให้ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา และการติดตามประเมินผล ซึ่งคุรุสภากำหนดระดับคุณภาพผู้เชี่ยวชาญ เป็นการบริหารงานแบบผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วม มุ่งเน้นให้ทุกคนร่วมวางแผน และปฏิบัติตามแผนได้จริง สามารถบ่งชี้ได้ชัดเจนว่าผลงานส่วนใด เกิดจากผู้ร่วมงานคนใด ขยายผลสู่กลุ่มบุคคลใกล้เคียงกับผู้บริหาร เป้าหมายปฏิบัติงานคำนึงถึงผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการและร่วมงาน ซึ่งเป็นไปตามที่ตกลง

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1. ช่วยสร้างความสามัคคี และการต่อต้านจากพนักงานระดับต่ำ
2. ช่วยให้ทราบถึงความต้องการขององค์กรทั้งหมด
3. ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น ลดความเฉื่อยชาในการทำงาน การย้ายงาน และการหยุดงาน
4. ช่วยลดความขัดแย้ง และการต่อต้านจากพนักงานระดับต่ำ
5. ช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน และทำให้สุขภาพจิตในองค์กรดีขึ้น
6. ช่วยเพิ่มผลผลิตในองค์กร
7. สร้างหลักประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในองค์กร
8. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและทะนุถนอม
9. ทำให้พนักงานรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร
10. เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ในด้านการควบคุมงานให้ลดน้อยลง และทำให้ผลงานดีขึ้น

สรุปการมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบของผู้บริหารไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา หรือกลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ขององค์กร พร้อมทั้งร่วมดำเนินการให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างเต็มที่ และเกิดความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

6. แนวคิดการสนับสนุนทางสังคม

พูนพร (2534) ได้ให้ความหมาย การสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคลในสังคม ได้รับความรัก ความผูกพัน ความเอาใจใส่ การเห็นคุณค่า ได้รับการยกย่อง การมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความช่วยเหลือในด้านเงินทุน เวลา แรงงาน ความคิด และการให้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวก การให้สิ่งของ ซึ่งการสนับสนุนทางสังคม ย่อมมีผลทางจิตใจ อารมณ์ เพื่อช่วยบรรเทาความเครียดในภาวะวิกฤต โดยการสนับสนุนทางสังคมเป็นกลไกการพัฒนาบุคลิกของบุคคล เป็นเสมือนหนึ่งการบำบัดทางสังคมที่แสดงถึงการพัฒนาบุคลิกภาพจากปฏิสัมพันธ์ของตนเองกับสิ่งแวดล้อม

ยุวดี (2537) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลมีความสัมพันธ์กันในระดับใดระดับหนึ่ง ได้รับการตอบสนองต่อความต้องการของแต่ละบุคคลในด้านต่าง ๆ อาจเป็นด้านหนึ่งหรือมากกว่า ได้แก่ การได้รับความรัก ความเห็นอกเห็นใจ การยอมรับ การได้รับความแนะนำ ตลอดจนวัตถุประสงค์ของในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่เพียงพอที่จะบรรเทาหรือลดความรุนแรงของปัญหา ลดความเครียดและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ อันไม่พึงปรารถนา

สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในแนวทางการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

7. แนวคิดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงและแปรรูปปลาสด

7.1 แนวคิดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลาสด

ลักษณะทั่วไปของปลาสด

ปลาสดหรือปลาใบไม้ เป็นปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นปลาพันธุ์พื้นบ้านของประเทศไทย มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Trichogaster pectoralis* มีรูปร่างลักษณะคล้ายปลากะตักมีขนาดโตกว่าปลาสดมีขนาดใหญ่เต็มที่จะมีความยาวประมาณ 20 เซนติเมตร มีแหล่งกำเนิดอยู่ในลุ่มภาคกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ของประเทศไทย ชอบอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีน้ำนิ่ง ตามบริเวณที่มีพรรณไม้ น้ำ ผัก และสาหร่าย เพื่อใช้เป็นที่พักอาศัยกำบังตัว ก่อหอดวางไข่ ปลาชนิดนี้โตเร็วในแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอาหารพวกพืช สาหร่าย และสัตว์เล็ก ๆ จึงสามารถนำปลาสดมาเลี้ยงในบ่อและนาข้าวได้เป็นอย่างดี กินอาหารธรรมชาติ ได้แก่ แพลงก์ตอนพืช แพลงก์ตอนสัตว์ชนิดต่าง ๆ ปลาสดเพศผู้มีลำตัวยาวเรียว สันหลังและสันท้องเกือบเป็นเส้นตรงขนานกัน มีครีบหลังยาวจรดหรือเลยโคนหาง มีสีลำตัวเข้มและสวยกว่าตัวเมีย ส่วนปลาเพศเมียมีสันท้องยาวมนไม่ขนานกับสันท้อง และครีบหลังมนไม่ยาวจนถึงโคนหาง สีตัวจางกว่าปลาเพศผู้ ในฤดูวางไข่ท้องจะอูมเป่งออกมาทั้งสองข้าง

ปัจจุบันการเลี้ยงปลาสด สามารถแบ่งการเลี้ยงปลาสดออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การเลี้ยงปลาสดโดยการเพาะพันธุ์ปลาในบ่อเลี้ยง ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ

1.1 การเพาะพันธุ์โดยวิธีธรรมชาติ โดยการปล่อยพ่อแม่พันธุ์ให้ผสมพันธุ์กันเองตามธรรมชาติ ในอัตรา 50-100 กิโลกรัมต่อไร่

1.2 การเพาะพันธุ์โดยวิธีฉีดฮอร์โมน โดยปล่อยพ่อแม่พันธุ์ ขนาด 8-10 ตัวต่อกิโลกรัม ที่ได้รับการฉีดฮอร์โมนสังเคราะห์ร่วมกับยาเสริมฤทธิ์ ในอัตรา 5-10 กิโลกรัมต่อไร่

2. การเลี้ยงปลาสดโดยการปล่อยลูกปลาสดขนาด 2-3 เซนติเมตร ในอัตรา 10,000 ตัวต่อไร่ โดยลูกปลาที่นำมาปล่อยได้จากการเพาะพันธุ์โดยวิธีการฉีดฮอร์โมนสังเคราะห์ร่วมกับยาเสริมฤทธิ์ และอนุบาลในบ่อดินจนได้ขนาดที่ต้องการ

การอนุบาลลูกปลาสด โดยการกำจัดศัตรูของลูกปลา การปรับสภาพบ่อด้วยการใช้ปูนขาวในอัตรา 100-200 กิโลกรัมต่อไร่ การใส่ปุ๋ยคอกในอัตรา 100-200 กิโลกรัมต่อไร่ต่อเดือน เติมน้ำเข้าบ่อสูง 50-70 เซนติเมตร แล้วจึงปล่อยลูกปลาสดวัยอ่อนอัตราความหนาแน่นประมาณ 600,000-800,000 ตัวต่อไร่ ในช่วงสัปดาห์แรกลูกปลาจะกินอาหารธรรมชาติ ต่อมาจึงเริ่มให้อาหารสมทบ ได้แก่ รำละเอียดหรือรำละเอียดผสมปลาป่น ในอัตราส่วน 2 : 1 วันละ 2 มื้อ เช้าและเย็น วันละประมาณ 0.5-1 กิโลกรัม และ

เพิ่มอาหารขึ้นในอัตรา 8-10 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวต่อวัน เมื่ออนุบาลลูกปลาพลาสติกเป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน จะได้ลูกปลาความยาว 2-3 เซนติเมตร ซึ่งเป็นขนาดเหมาะสมที่จะนำไปปล่อยลงบ่อเลี้ยง

การเลี้ยงปลาบ่อเลี้ยงพลาสติกมีลักษณะเป็นพื้นนาและมีร่องล้อมรอบ โดยทั่วไปร่องมีความกว้างประมาณ 1.5-2 เมตร ความลึกถึงพื้นนาประมาณ 1-1.2 เมตร และคันบ่อที่น้ำท่วมไม่ถึง โดยรอบบ่อสามารถกักเก็บน้ำสูงจากพื้นนาได้ประมาณ 50-70 เซนติเมตร ควรมีการเตรียมบ่อเลี้ยงปลาโดยการกำจัดศัตรูลูกปลา การปลูกหญ้าเพื่อสร้างอาหารธรรมชาติให้ปลาในอัตรา 100-200 กิโลกรัมต่อไร่ เติมน้ำเข้าบ่อเลี้ยงสูง 50-70 เซนติเมตร จากนั้นจึงปล่อยลูกปลาขนาด 2-3 เซนติเมตร ที่อัตราความหนาแน่น 10,000 ตัวต่อไร่ ช่วงแรกลูกปลาจะกินอาหารธรรมชาติ จากนั้นจึงเริ่มพ่นหญ้าในสัปดาห์แรก และพ่นเรื่อย ๆ เดือนละ 1-2 ครั้ง เพื่อสร้างอาหารธรรมชาติแก่ลูกปลา ด้านการเจริญเติบโต ปลาขนาด 5 เซนติเมตร ใช้เวลาเลี้ยงเพียง 5-6 เดือน ถ้าปลาขนาด 10 เซนติเมตร ใช้เวลาเลี้ยง 7-8 เดือน ส่วนการเลี้ยงลูกปลาจากพ่อแม่ปลา จะใช้เวลาเลี้ยงนาน 10-11 เดือน จึงจับจำหน่ายได้ (ยุพินท์, 2552)

7.2 แนวคิดความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปปลาสด

7.2.1 การทำปลาสดเค็ม

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (2556) ได้ระบุถึงกรรมวิธีการทำปลาสดเค็มตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก. 1199-2536) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การคัดเลือกวัตถุดิบ เป็นขั้นตอนแรกในการทำปลาสดเค็ม โดยปลาที่เหมาะสมจะนำมาทำเค็ม ควรเป็นปลาที่มีความสดเหมาะสมที่จะใช้บริโภคได้เมื่อนำมาตัดแต่ง ควรเป็นปลาที่มีไขมันแทรกอยู่ในเนื้อปลา และอาจมีการตัดแต่งโดยการขูดเกล็ด ตัดหัว และควักไส้ ควรล้างให้สะอาดด้วยน้ำเกลือร้อยละ 7-10 โดยน้ำหนัก เพื่อขจัดเลือดและเมือกออกจากตัวปลาให้มากที่สุด แล้วปล่อยไว้ให้สะเด็ดน้ำก่อนใส่เกลือ เมื่อได้ปลาที่ต้องการแล้ว จึงเข้าสู่กรรมวิธีการทำเค็มต่อไป

2. กรรมวิธีการทำปลาสดเค็ม สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 วิธี ดังนี้

2.1 การใช้เกลือเม็ด

วิธีที่ 1 เคล้าปลากับเกลือให้ทั่วแล้วเรียงปลาเป็นชั้น ๆ ในภาชนะที่ใช้หมัก โดยโรยเกลือคั่นระหว่างชั้นให้สูงไม่เกิน 1.5 เซนติเมตร และเพื่อให้ น้ำในตัวปลาซึมออกมาที่สุด จึงควรใช้ของหนากวางทับหรือขัดเพื่อกันไม่ให้ปลาลอย

วิธีที่ 2 เรียงปลาเป็นชั้น ๆ ในภาชนะที่ใช้หมัก โดยโรยเกลือคั่นระหว่างชั้น

2.2 ใช้น้ำเกลือ (Wet or brine salting) ใส่ปลาในภาชนะที่ใช้หมัก ใช้วัสดุที่เหมาะสมวางทับหรือขัดเพื่อกันไม่ให้ปลาลอย เหน้าเกลืออิมตัว หรือน้ำเกลือที่มีความเข้มข้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 12 โดยน้ำหนักให้ท่วมปลา โดยใช้อัตราส่วนของน้ำเกลือต่อปลา 1 : 1 โดยน้ำหนัก เพื่อให้ปลาเค็มที่ได้ลักษณะและเนื้อสัมผัสเป็นที่ยอมรับ

2.3 ใช้เกลือเม็ดกับน้ำเกลือ เคล้าปลากับเกลือให้ทั่วและใส่ในช่องท้องกับช่องเหงือกด้วย เรียงปลาเป็นชั้น ๆ ในภาชนะที่ใช้หมัก โดยโรยเกลือคั่นระหว่างชั้น แล้วโรยเกลือทับหน้าหนาประมาณ 7.5 เซนติเมตร อีกชั้นหนึ่ง ใช้วัสดุที่เหมาะสมวางทับหรือขัดเพื่อกันไม่ให้ปลาลอยแล้วเติมน้ำเกลืออิมัลชันลงในภาชนะที่ใช้หมักจนท่วมตัวปลา หมักทิ้งไว้เป็นเวลา 7-10 วัน

3. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการทำเค็ม การทำเค็มให้ได้ปลาสดเค็มที่มีคุณภาพจะต้องมีปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ 1) ความสดของปลา 2) ขนาด รูปร่าง และการตัดแต่ง 3) ความเข้มข้นของน้ำเกลือ 4) ปลาที่มีไขมันมาก 5) เกล็ดหรือลักษณะของหนังปลา 6) อุณหภูมิ 7) ขนาดเม็ดเกลือ และ 8) การใช้ของหมักทับ

4. การบรรจุ ให้บรรจุปลาสดเค็มในภาชนะที่สะอาด แห้งและหุ้มห่อให้เรียบร้อย และน้ำหนักสุทธิของปลาสดเค็มในแต่ละภาชนะบรรจุต้องไม่น้อยกว่าที่ระบุไว้ที่ฉลาก

7.2.2 กรรมวิธีการทำปลาสดเค็มแห้ง

นฤดม (2533) ได้กล่าวว่า นอกจากกรรมวิธีการทำปลาสดเค็มตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้ว ยังมีกรรมวิธีการทำปลาสดเค็มแห้งจากผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ ที่น่าสนใจ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการทำปลาสดเค็มแห้ง การทำปลาสดให้มีรสดีนั้นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญตั้งแต่การแปรรูปขั้นพื้นฐาน การขอดเกล็ด การหมัก เวลาที่ใช้หมัก และตากแห้งที่พอดี และวิธีการเก็บรักษาคุณภาพของปลาแห้ง มีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การแปรรูปขั้นพื้นฐาน แหล่งปลาสดพบมากที่อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสมุทรสาคร ตลาดท่าเตียนเป็นตลาดค้าส่งที่สำคัญแห่งหนึ่งส่วนใหญ่จะขนส่งกันทางเรือ การแปรรูปจากปลาที่มีชีวิตจะกินอร่อย โดยเฉพาะปลาตัวเมียมีความอร่อยกว่า เพราะมีมันมาก หากเป็นปลาตายรสชาติจะไม่ดีนัก การแปรรูปขั้นพื้นฐานมี 2 วิธี คือ วิธีแรกใช้ปลาที่ยังมีชีวิตอยู่ไปแช่น้ำแข็งเพื่อเพิ่มน้ำหนักไม่ให้เน่าเสียและเนื้อปลาแข็ง และวิธีที่สองนำปลาไปแช่น้ำเกลือเพื่อป้องกันการเน่าเสีย จากนั้นนำปลาสดที่ผ่านการแปรรูปขั้นพื้นฐานมาฉีดย้ำ และเข้าสู่กระบวนการขอดเกล็ด

1.2 การขอดเกล็ดเพื่อทำปลาสดเค็มแห้งจะต้องขอดเกล็ดให้เกลี้ยง ตัดหัวควักไส้ แยกเอาไข่ปลาไว้ต่างหาก หรือแยกเป็นปลาไข่ ล้างเลือดให้สะอาด ถ้าล้างไม่หมดเลือดปลา จะทำให้เกิดเชื้อรา เน่าง่ายและมีกลิ่น จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการหมัก

1.3 การหมัก การหมักของแต่ละผู้เชี่ยวชาญแตกต่างกัน ดังนี้

การหมักของนฤดม และอารีย์ (2517) หลังจากการขอดเกล็ด ตัดหัวควักไส้ ดองเกลือในอัตราส่วนต่าง ๆ กัน คือ ปลาขนาดเล็ก อัตราส่วน ปลา : เกลือ 20 : 1 ปลาขนาดกลาง อัตราส่วน ปลา : เกลือ 19 : 1 ปลาขนาดใหญ่ อัตราส่วน ปลา : เกลือ 18 : 1 ทำการดองเกลือ 1 คืน (ประมาณ 12 ชั่วโมง) แล้วเอาออกมาล้าง ส่วนการหมักของนฤดม (2533) ใช้เกลือปนคลุกเคล้าให้ทั่วแล้วนำไปหมักหรือดองในถังหมัก โดยถังหมัก 1 ถัง สามารถจุปลาได้ประมาณ 200 ตัว ในขณะที่ทำการหมักจะมีฝาปิดไว้เพื่อ

ป้องกันไม่ให้แมลงวันลงไปวางไข่ แบ่งการหมักออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ใส่เกลือลงไปปลาในจำนวนที่เหมาะสม 2) การเพิ่มน้ำแข็งเข้าไป ซึ่งจะทำให้ปลามีคุณภาพดี และเค็มได้นานกว่า หลังจากหมักปลาประมาณ 1 คืน ก็จะนำปลาไปล้างน้ำเพื่อเอาเกลือออก และการหมักของพรรณทิพย์ (2543) การทำเค็มแบบใช้น้ำเกลือโดยใช้อัตราส่วนปลา : ความเข้มข้นของน้ำเกลือ (ร้อยละโดยน้ำหนัก) คือ 1 : ~ 28 (อิมตัว) นาน 2 ชั่วโมง เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดเพราะใช้เวลาในการทำเค็มสั้นที่สุดและได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับสูง

1.4 การทำแห้ง กรรมวิธีการทำปลาสดแห้งมี 2 วิธี คือ 1) การทำแห้งโดยวิธีธรรมชาติ โดยการตากแดดในที่โล่ง ๆ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ปลาจะแห้งเร็วและไม่มีแมลงวัน การตากต้องไม่ถอดตัวปลาเพราะจะดูไม่สวย ก่อนตากปลาต้องทำให้ครบแผ่ออก ดูแล้วสวยงาม ในฤดูหนาวจะใช้เวลาตากประมาณ 1-2 แดด ส่วนในฤดูฝนจะใช้เวลาตากประมาณ 1.5-3 แดด 2) การทำแห้งโดยเครื่องอบแห้งแบบลมร้อน (TORRY KILN) (พรรณทิพย์, 2529) ขนาดของช่องอบแห้ง (drying chamber) เท่ากับ 1.18x1.07x1.10 เมตร บรรจุอาหารในตะแกรงอบได้ 6 ชั้น สามารถควบคุมอุณหภูมิของลมร้อนที่เป่าเข้าช่องอบแห้งด้วยเครื่องเป่าลม (blower) ได้อุณหภูมิสูงสุดของการอบเท่ากับ 100 องศาเซลเซียส ทำงานได้ 24 ชั่วโมง และมีเครื่องเป่าลม blower ที่ปล่องทางออกของลม เพื่อดูดอากาศออกจากช่องอบแห้ง

7.2.3 คุณภาพและการเก็บรักษาปลาสดเค็มแห้ง กรมวิทยาศาสตร์บริการ (2556) ระบุว่า การจัดเก็บรักษาปลาสดแห้งมีความสำคัญ ซึ่งการที่จะได้ปลาสดที่อร่อยนั้น ไม่ควรมีรสเค็มเกินไป และต้องมีความชื้นพอสมควร โดยคุณภาพของปลาสดที่กำหนดในท้องตลาด ไม่ควรมีความชื้นในตัวปลาเกิน 30 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งพบว่าความชื้นในตัวปลาที่เหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 25-29 เปอร์เซ็นต์ และมีความเค็ม 2-3 เปอร์เซ็นต์

7.2.4 การบรรจุปลาสดแห้ง กรมประมง (2543) ระบุว่า การบรรจุปลาสดแห้งในบรรจุภัณฑ์ที่สามารถเก็บกลิ่นได้และไม่มีการปนเปื้อนของหนอนแมลงวันและจุลินทรีย์ จะช่วยรักษาคุณภาพและยืดอายุการเก็บรักษา รวมทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ด้วย วิธีการบรรจุสามารถดำเนินการได้ 3 วิธี ดังนี้ 1) บรรจุในถุงและปิดผนึกถุงแบบสุญญากาศ สามารถป้องกันการเปลี่ยนความชื้น การหืนของตัวปลาและการเจริญเติบโตของเชื้อรา โดยสามารถคงคุณภาพของปลาได้ 3 สัปดาห์ 2) บรรจุในภาชนะปิดผนึกด้วยฟิล์มแบบแนบผิว สามารถช่วยรักษาคุณภาพปลาสดเค็มแห้งได้นานเช่นเดียวกับการบรรจุสุญญากาศ แต่ดูสวยงามกว่า และ 3) บรรจุในถุงเก็บกลิ่น ใช้ถุง KOP ซึ่งมีคุณสมบัติป้องกันการซึมผ่านก๊าซได้ดี จึงสามารถเก็บกลิ่นปลาไว้ภายในถุงและรักษาความชื้นของปลาไว้ได้ การบรรจุแบบนี้ต้องมีภาชนะรองตัวปลาเพื่อป้องกันไม่ให้ปลาตกลงไปรวมกันที่ก้นถุง

ครุฑ (2556) ได้กล่าวว่า การรับประทานปลาสดเค็มแห้งสุกหนึ่งหน่วยบริโภค คือ ปลาสดต้ม 53 กรัม หรือปลาสดทอด 39 กรัม หรือปลาสดย่าง 41 กรัม จะได้รับโปรตีนและไขมัน คิดเป็นร้อยละ 32.8-37.6 และ 4-11.2 ส่วนกรดไขมันอิ่มตัวและคอเลสเตอรอลต่ำเพียงร้อยละ 4-7 และ 20-26.6 แต่ได้รับกรดไขมันโอเมก้า-3 สูงถึงร้อยละ 20-83.6 (กรมประมง, 2543) จึงจัดได้ว่าปลาสดเค็มแห้งเป็นแหล่ง

อาหารที่ดี และอุดมไปด้วยสารอาหารที่มีประโยชน์มากมาย เพราะมีโปรตีนสูง พลังงานต่ำ มีสารอาหารที่เกี่ยวข้องกับการลดความเสี่ยงของการเป็นโรคหัวใจและโรคอื่น ๆ ได้ด้วย

8. ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา

8.1 ประวัติความเป็นมา

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา เริ่มก่อตั้งเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2546 โดยมีมูลเหตุมาจากการเกิดปัญหาจากการเลี้ยงปลาสดในพื้นที่อำเภอบางพลีได้ผลผลิตปลาสดที่มีขนาดเล็กลง ขายได้ราคาต่ำมาก ไม่มีผู้รับซื้อ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสดจึงร่วมกันก่อตั้งเป็นกลุ่มแล้วนำปลาสดมาแปรรูป โดยนำกรรมการชุมชนเทศบาล จำนวน 25 คน จาก 8 ชุมชนพัฒนา มารวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และเป็นการต่อยอดของกลุ่มผู้เลี้ยงปลาสด จำนวน 7-8 บ่อ โดยการร่วมลงทุนครั้งแรกเป็นเงิน 20,000 บาท (ปลา 2 ทาบ ประมาณ 10,000 บาท) เวลาผ่านไปประมาณ 4-5 ปี มีลูกค้ามากขึ้น จึงขยายการเพาะเลี้ยงปลาสดและการแปรรูปให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และนอกเขตจังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อให้เพียงพอับความต้องการของตลาด ในปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 30 คน ซึ่งสมาชิกมีทั้งคนในชุมชนและนอกชุมชน โดยในกระบวนการผลิตและแปรรูปปลาสด จะใช้โรงเรือนเป็นจุดศูนย์กลางในการผลิต ไม่มีการกระจายสินค้าไปผลิตที่บ้านสมาชิก เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐาน

8.2 อุดมการณ์ร่วมของกลุ่ม “ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผลประโยชน์”

8.3 วัตถุประสงค์ของกลุ่ม

1. เพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมประเภทเดียวกัน
2. เพื่อจัดหาเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมจากกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพให้มั่นคงยิ่งขึ้น
3. เพื่อรวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์จากสมาชิกเพื่อจำหน่าย
4. เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็งให้เกิดความสามัคคีและร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก
5. เพื่อเสริมรายได้ให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้น
6. เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือสมาชิกและครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
7. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้สนใจ

8.4 การบริหารจัดการกลุ่ม

คณะกรรมการดำเนินการ ประกอบด้วย

1. นางวรวรรณ หนูงาม	ประธานกรรมการ
2. นางดวงเดือน จิวแก้ว	กรรมการฝ่ายการเงิน
3. นายชาติ หนูงาม	กรรมการฝ่ายผลิต
4. นายรุ่ง สุขไทย	กรรมการฝ่ายจัดหาวัตถุดิบ
5. นายอุทิศ รักวีรธรรม	กรรมการฝ่ายผลิตพลาสติก
6. นางพรทิพย์ คิ่งพรประเสริฐ	กรรมการฝ่ายพัฒนาการแปรรูป
7. นางสาวปิยะรัตน์ รักวีรธรรม	เหรียญก
8. นางละม้าย รักวีรธรรม	ปฏิคม
9. นายภูเบศ คุภทรงสิทธิ์	ประชาสัมพันธ์
10. นางปุณรดา วัฒนเมธาการ	เลขานุการ

8.5 การจัดสรรผลประโยชน์

มีการจัดสรรผลกำไรสุทธิประจำปี ดังนี้

1. จัดสรรเป็นทุนสำรอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
2. จัดสรรชำระเงินต้นและดอกเบี้ยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

ร้อยละ 50

3. จัดสรรเป็นเงินปันผลตามจำนวนหุ้นที่ชำระแล้ว ร้อยละ 20
4. จัดสรรเป็นทุนศึกษาอบรมทางการเกษตร ไม่เกินร้อยละ 10
5. จัดสรรเป็นทุนสะสมเพื่อให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกและครอบครัว
6. จัดสรรเป็นทุนสะสมในการบริหารสำนักงาน ไม่เกินร้อยละ 10

8.6 การจัดสวัสดิการแก่สมาชิก

1. สวัสดิการในกรณีสมาชิกเสียชีวิต ทางกลุ่มจะนำเงินทุนสะสมเพื่อให้การสงเคราะห์ มาบริจาค จำนวน 1,000 บาท

2. สวัสดิการให้สมาชิกกู้ยืมเงินจากกลุ่ม กรณีสมาชิกเจ็บป่วยฉุกเฉินโดยไม่คิดค่าตอบแทน ให้แก่กลุ่ม

3. จัดโครงการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ในวันสำคัญ

8.7 ผลงานที่ภาคภูมิใจ

ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาแปรรูปสัตว์น้ำ ประจำปีงบประมาณ 2553 โดยตัวแทนกลุ่มได้เข้ารับรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญประจำปี 2553

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จันทนา (2538) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยที่มีผลทำให้การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประสบความสำเร็จ คือ ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำกลุ่ม ในการช่วยเหลือสมาชิก ในการตัดสินใจที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะของสมาชิก ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม และการรับรู้วัตถุประสงค์ การดำเนินงานของกลุ่ม ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะกลุ่ม คือ กลุ่มมีการจัดประชุม พร้อมทั้งมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่ม การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และปัจจัยที่เกี่ยวกับสถานการณ์กลุ่ม ได้แก่ การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เพื่อจ่ายเป็นเงินปันผลเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกอย่างยุติธรรม

ใจมานัส (2540) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจชุมชน พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 10 ประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการเป็นเจ้าของธุรกิจร่วมกัน 2) ปัจจัยเกี่ยวกับการเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นผู้กำหนดบทบาทและนโยบายในการดำเนินงาน 3) ปัจจัยเกี่ยวกับสมาชิก ควรมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำและธุรกิจ ตลอดจนการร่วมกันแก้ไขปัญหา 4) ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ 5) ปัจจัยด้านเงินทุน มีการระดมทุนภายใน พึ่งพาตนเองเป็นหลัก 6) ปัจจัยการบริหารจัดการ มีโครงสร้างและรูปแบบการดำเนินการที่ชัดเจน มีความโปร่งใส 7) ปัจจัยด้านการผลิต คือ มีความพร้อมในด้านปัจจัยการผลิต 8) ปัจจัยด้านแรงงาน มีแรงงานที่มีทักษะฝีมือและความชำนาญในการผลิตอยู่ในชุมชน 9) ปัจจัยด้านการตลาด มีตลาดรองรับสินค้าแน่นอน 10) ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสาร การกระจายข้อมูลข่าวสารของธุรกิจ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้สมาชิกทราบ รวมทั้งการรับทราบข้อมูลข่าวสารจากภายนอก เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของตลาดและแนวโน้มสินค้าที่ชุมชนผลิต

ลลนา (2541) ศึกษาถึงการรวมกลุ่มและศักยภาพในการแก้ปัญหาของชุมชนชนบทภาคเหนือ พบว่า กลุ่มในชนบทเป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของสมาชิกทุกเพศทุกวัย มีการร่วมมือของชุมชน คงไว้ซึ่งสถาบันครอบครัว กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้มีฐานมาจากวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม มีวัดเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมกลุ่มนอกจากจะมุ่งแก้ปัญหาในชุมชนแล้ว ยังส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ การดำเนินงานขึ้นอยู่กับความไว้วางใจและความคุ้นเคยตามระบบความสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่าย ส่วนกลไกการรวมกลุ่ม มีผู้นำ สมาชิก ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรชุมชน ระบบเครือข่าย ศักยภาพในชุมชน การพึ่งตนเอง การเรียนรู้ และผลประโยชน์เป็นกลไกสำคัญ กรณีศึกษาชุมชนไทรเงิน มีศักยภาพในการแก้ปัญหาด้านการเกษตร แก้ไขปัญหาหนี้สิน ปัญหารายได้ และราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาการขาดแคลนข้าวสำหรับบริโภคในชุมชน ปัญหาการถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบ และปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและบุคคลในชุมชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากชุมชนสามารถใช้กลุ่มเป็นกลไกวิเคราะห์และจัดการกับปัญหาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พรหมพันธุ์ (2543) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอ สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และการดำรงตำแหน่งทางสังคม ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้รวม รายได้ภายนอกภาคการเกษตร รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการดำเนินธุรกิจส่วนรวมของกลุ่มมีผลต่อระดับความสำเร็จของกลุ่ม

บุษราภรณ์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพชาวเขา : ศึกษากรณีศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดน่าน สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพชาวเขา จังหวัดน่าน ศึกษาลักษณะกลุ่มอาชีพชาวเขาที่ประสบความสำเร็จ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพชาวเขา จังหวัดน่าน พบว่า ลักษณะกลุ่มอาชีพ ชาวเขาที่ประสบความสำเร็จ มี 5 ด้าน ดังนี้ 1) กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น 2) กลุ่มมีผลกำไร 3) กลุ่มมีสมาชิกและ เครือข่ายเพิ่มขึ้น 4) กลุ่มมีการผลิตและพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง 5) กลุ่มมีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ในท้องถิ่น ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพชาวเขาในด้านของปัจจัยภายใน พบว่า สมาชิกกลุ่ม อาชีพส่วนใหญ่มีความรู้ด้านวัตถุประสงค์การจัดตั้ง และหลักการดำเนินงานของกลุ่มในระดับสูง หัวหน้ากลุ่ม มีลักษณะเป็นผู้นำ การบริหารงานกลุ่ม และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของกลุ่มอยู่ในระดับมาก ในด้านปัจจัยภายนอก พบว่า กลุ่มได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในระดับมาก ได้รับการสนับสนุนจาก ภาคเอกชนและจากผู้นำชุมชนในระดับปานกลาง

ปนัดดา (2548) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการประกอบอาชีพของกลุ่มอาชีพ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และ 2) ศึกษาลักษณะกลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างได้จากกลุ่มอาชีพในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยศึกษาเฉพาะ สมาชิกกลุ่มละ 4 คน ในทุกกลุ่ม รวมทั้งหมดได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มอาชีพ 42 กลุ่ม มีตัวแทนกลุ่ม 168 คน ซึ่งได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ลักษณะการประกอบอาชีพ ของกลุ่มอาชีพ ลักษณะกลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ คือ ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมด้านอาชีพจากภายในและภายนอก แก่สมาชิกเพื่อนำไปประกอบอาชีพ มีการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด และการเป็น สมาชิกของกลุ่มอาชีพทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น มีงานทำ ลดปัญหาการว่างงานได้ ทั้งนี้การรวมกลุ่มอาชีพ ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพที่มั่นคง และพัฒนาให้กลายเป็นอาชีพหลักได้ ลักษณะการประกอบอาชีพของ กลุ่มอาชีพมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ส่วนสถานที่ตั้งทำการกลุ่ม และการขอรับเงินทุน ประกอบอาชีพจากหน่วยงานอื่น ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การจัดตั้ง และหลักการดำเนินงานกลุ่ม ลักษณะผู้นำกลุ่ม การบริหารงานกลุ่ม และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ปัจจัยภายนอก

ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐ และภาคเอกชน การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ

พรพุดยพรรณฉ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานโรงสีชุมชนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาทุ่ง ตำบลผักไหม อำเภอยี่งอ จังหวัดศรีสะเกษ ศึกษา กลุ่มจากประชากรสมาชิกกลุ่มโรงสีชุมชนบ้านนาทุ่ง จำนวน 42 คน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะพื้นฐานของสมาชิก ลักษณะผู้นำ ลักษณะสมาชิก การบริหารจัดการกลุ่ม ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ของปัจจัย ที่เกี่ยวกับลักษณะพื้นฐาน ลักษณะผู้นำ ลักษณะสมาชิก การบริหารจัดการกลุ่มกับความคิดเห็นของสมาชิก เกี่ยวกับผลการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานโรงสีชุมชน ผลการศึกษา พบว่า เหตุผลของการเป็นสมาชิกมากที่สุด คือ ความพึงพอใจในสวัสดิการที่ได้รับ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานโรงสีชุมชน ในด้านลักษณะของผู้นำ คือ ความซื่อสัตย์ของผู้นำ ความสามารถในการกระตุ้น ให้สมาชิกเกิดการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม ด้านลักษณะสมาชิก คือ ความเข้าใจวัตถุประสงค์กลุ่ม ด้านการบริการจัดการ คือ การกำหนดรูปแบบภารกิจกลุ่ม และการจัดสรรเงิน ความคิดเห็นของสมาชิกต่อ ผลการดำเนินงาน คือ การปลูกข้าวปลอดสารเคมีส่งผลให้ผู้ปลูกรู้จักดูแลสุขภาพ และทำสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความซื่อสัตย์ของผู้นำ ความสามารถในการกระตุ้นให้สมาชิกเกิดการยอมรับ เป้าหมายของกลุ่ม ความซื่อสัตย์ของสมาชิก คุณสมบัติของสมาชิก ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกลุ่ม การประเมินผลงานของกลุ่ม การกำหนดรูปแบบของภารกิจ การจัดสรรเงิน ความเหมาะสมของบุคคล กับตำแหน่งหน้าที่ การใช้ข้อมูลข่าวสาร และการจัดสรรผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานกลุ่ม ปัญหาที่พบ คือ ขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการตัดสินใจและแก้ปัญหา มีจำนวนคนไม่เพียงพอกับงาน ระบบบริหารการเงินยังบกพร่อง และเครื่องมืออุปกรณ์ขาดประสิทธิภาพ

ธารรัตน์ (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในการดำเนินงานของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง ตำบลเหมืองง่า อำเภอมือ จังหวัดลำพูน พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของสมาชิกกลุ่ม ประธานกลุ่ม จะมีความรู้ในการบริหารงานมากที่สุด ประธานและคณะกรรมการกลุ่มฯ มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานมาก มีความเสียสละทั้งร่างกายและแรงใจในการทำงาน และมีการกำหนดการวางแผนการทำงานก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย แบ่งผลกำไรที่ได้จากการดำเนินธุรกิจให้กับสมาชิกกลุ่มตัวอย่างสม่ำเสมอ โดยสมาชิกกลุ่มฯ ทุกคนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการพัฒนากลุ่มได้เป็นอย่างดี

เหนือ (2552) ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินงานของโครงการเกษตรวิสัย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการเกษตรวิสัยอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยแยกประเด็นประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วม ในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วม ในการได้รับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับ ตัวแปรตาม พบว่า ทักษะคิดและระดับการศึกษาของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานของโครงการเกษตรวิชญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินงานของโครงการฯ พบว่า เกษตรกรเห็นว่ามีปัญหาอุปสรรคในด้านกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติ และด้านการบริหารจัดการ

อันนา (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน : ธุรกิจผลิตภัณฑ์เปลือกก๋วยเตี๋ยว ตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา ปัจจัยภายในองค์การในการดำเนินงาน ด้านภาวะผู้นำ และปัจจัยภายนอกองค์การในการดำเนินงานด้านนโยบายรัฐบาล และด้านสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน : ธุรกิจผลิตภัณฑ์เปลือกก๋วยเตี๋ยว ตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

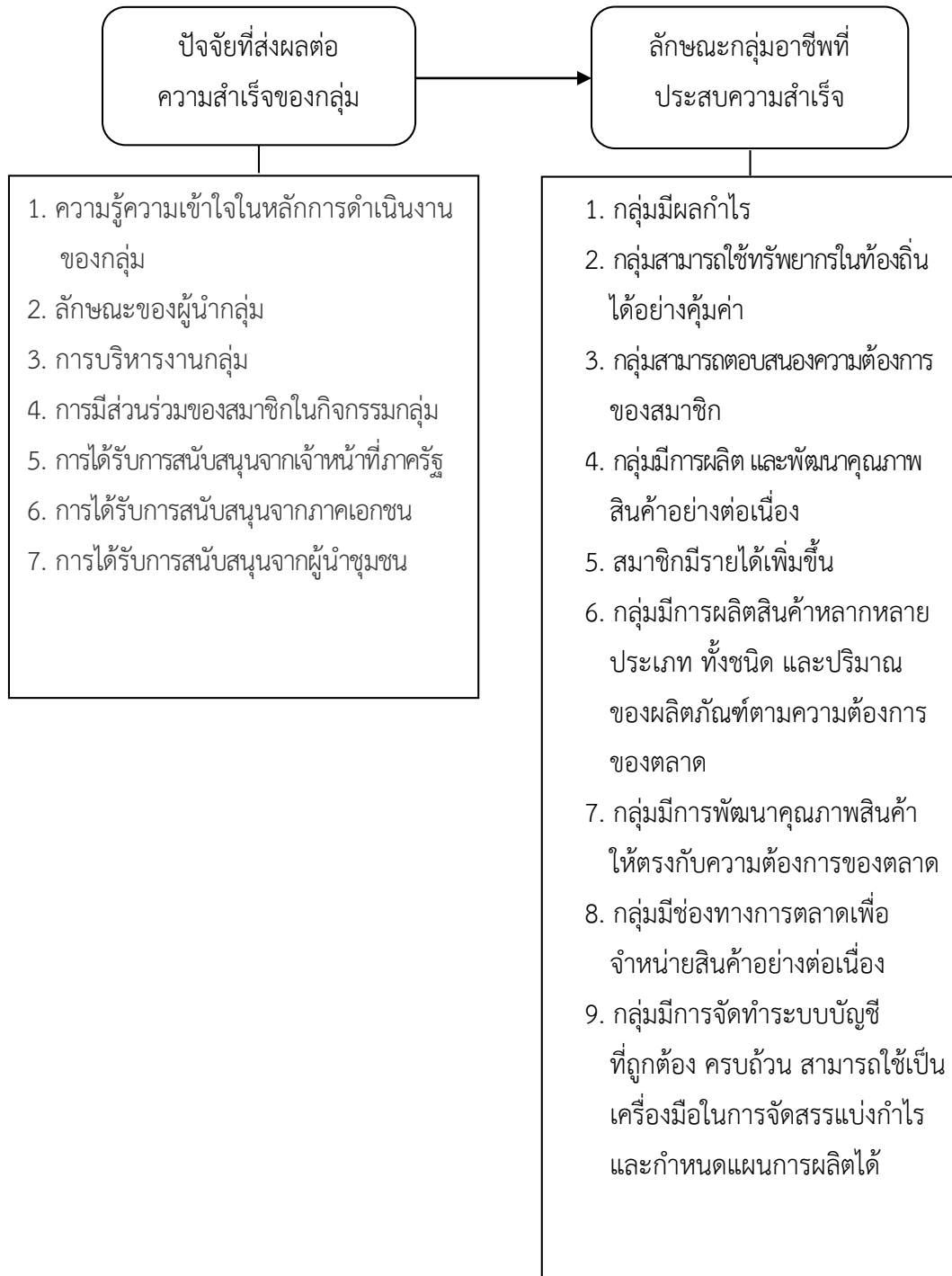
ไพศาล (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มตีมืด โดยศึกษาจากกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มตีมืดบรรลุความสำเร็จในอาชีพ มีความภาคภูมิใจ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น สมาชิกได้รับความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสมาชิกต่างให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี ผลผลิตได้รับมาตรฐาน OTOP 2) ปัจจัยด้านกลุ่มประธานและคณะกรรมการ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจในหลักการดำเนินงาน และมีความรับผิดชอบ สมาชิกปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม กลุ่มมีการระดมทุนโดยออมทรัพย์ วันละ 1 บาท มีการระดมแรงงาน และแปลงแรงงานเป็นทุนภายนอกท้องถิ่น มีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ ผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนงาน มีการดำเนินการจัดทำข้อบังคับหรือข้อกำหนดของกลุ่มโดยการประชุม การประชุมกลุ่มเป็นไปตามกำหนด กลุ่มมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มได้ มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การสนับสนุนช่วยเหลือโดยการเขียนโครงการ ด้านปัจจัยกระบวนการ พบว่า มีคณะกรรมการบริหาร จำนวน 12 คน มีการแบ่งงานภายในกลุ่มตามหน้าที่และส่วนงาน มีผู้รับผิดชอบ มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มเป็นผู้ควบคุมดูแล และมีผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนงาน มีการแบ่งงานภายในกลุ่มตามหน้าที่ และการจัดการสวัสดิการของสมาชิกรวมถึงการจัดสรรผลประโยชน์ เงินปันผลคืนกำไรให้กับสมาชิกเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน โดยสมาชิกที่มาทำงานจะได้ค่าแรงและเงินปันผล

อริยชยา (2556) ศึกษาความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโค้งเรื่อง ตำบลรังนกใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโค้งเรื่องเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการกลุ่ม เนื่องจากประธานกลุ่มมีความเป็นผู้นำ สมาชิกและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติจึงทำให้เกิดความสามัคคี 2) การผลิตมีแผนการผลิต ทำการผลิตภายใต้การควบคุมของกรมวิชาการเกษตร (GAP) และผลผลิตมีคุณภาพดี 3) การตลาด สมาชิกนำผลผลิตมาขายที่กลุ่มโดยสมาชิกทุกคนขายได้ราคาเดียวกัน และกลุ่มมีอำนาจในการต่อรองราคา 4) การเงินและบัญชี สมาชิกมีการจัดทำบัญชีของตนเอง ส่วนบัญชีรายได้ของกลุ่มมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ 5) ภาครัฐให้การสนับสนุนโดยการให้ความรู้ คำแนะนำ วัสดุอุปกรณ์ในการเพาะเห็ด เงินทุน และช่วยส่งเสริมการตลาด เนื่องจากมีความตั้งใจจริงและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

นุรน์จมาล (2557) ได้ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านศักยภาพของชุมชน ด้านการมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ และด้านการทำธุรกิจอย่างยั่งยืน ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด คือ ทศนคติของสมาชิก รองลงมา คือ ภาวะผู้นำ ตามลำดับ

ธัญญา และยงยุทธ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลานราพัฒนา ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะความสำเร็จของกลุ่ม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม การศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลานราพัฒนา ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จำนวน 66 คน สัมภาษณ์ ผู้นำกลุ่ม จำนวน 1 คน และตัวแทนสมาชิก จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลานราพัฒนา ได้แก่ กลุ่มมีผลกำไร กลุ่มสามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า กลุ่มสามารถสนองตอบความต้องการของสมาชิก กลุ่มมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลานราพัฒนา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม ลักษณะของผู้นำกลุ่ม การบริหารงานกลุ่ม และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งผู้นำกลุ่มและสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลานราพัฒนา มีความเห็นว่ากลุ่มประสบความสำเร็จได้เพราะมีผู้นำที่ดี มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และการร่วมมือกันของสมาชิกทุกคนในการดำเนินงาน ส่วนสิ่งที่สนับสนุนความสำเร็จอย่างต่อเนื่องของกลุ่ม คือ การได้รับโลรางวัลสถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติในปี 2547 โลรางวัลชนะเลิศกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลานราพัฒนา ในปี 2547 เกียรติบัตรของผู้นำกลุ่มในฐานะบุคลากรผู้ทรงคุณค่าประจำปี 2555 เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกลุ่มเกษตรกรจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในปี 2556 และการมาศึกษาดูงานของกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง กลุ่มสามารถเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มอื่น ๆ ได้ คือ การมีภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม การยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลาและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การดำเนินงานของกลุ่มควรได้รับการสนับสนุนในการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ผู้ประกอบการ นักวิชาการ เพื่อสนับสนุนด้านการดำเนินงาน องค์ความรู้ และความยั่งยืนของกลุ่ม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหา 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา

ตอนที่ 2 ลักษณะความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา

ตอนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มและตัวแทนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา เกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา

ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือน และความรู้เดิมเกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก

1. เพศ

เพศของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เพศของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา

n = 30

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	13	43.3
หญิง	17	56.7
รวม	30	100.0

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ร้อยละ 56.7 จำนวน 17 คน เป็นเพศหญิง และร้อยละ 43.3 จำนวน 13 คน เป็นเพศชาย ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน

2. อายุ

อายุของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 อายุของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี - วรรณ ชุมชนพัฒนา

n = 30

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 40	5	16.7
40-49	7	23.3
50-59	8	26.6
60-69	5	16.7
มากกว่า 69	5	16.7
รวม	30	100.0

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ส่วนใหญ่ร้อยละ 26.6 จำนวน 8 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 50-59 ปี รองลงมาร้อยละ 23.3 จำนวน 7 คน มีอายุระหว่าง 40-49 ปี และส่วนที่เหลือร้อยละ 16.7 จำนวน 5 คน เท่ากัน มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีอายุระหว่าง 60-69 ปี และอายุมากกว่า 69 ปี ตามลำดับ ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน

3. ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา

n = 30

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	10	33.3
มัธยมศึกษา	11	36.7
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	8	26.7
ปริญญาตรี	1	3.3
รวม	30	100.0

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ส่วนใหญ่ร้อยละ 36.7 จำนวน 11 คน สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 33.3 จำนวน 10 คน สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 26.7 จำนวน 8 คน และร้อยละ 3.3 จำนวน 1 คน สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา และปริญญาตรี ตามลำดับ ซึ่งพบว่าสมาชิกที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่มีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้นที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

4. อาชีพหลัก

อาชีพหลักของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 อาชีพหลักของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา

n = 30

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
ค้าขาย	19	63.3
พนักงานโรงงาน	3	10.0
ธุรกิจส่วนตัว	5	16.7
รับราชการ	2	6.7
เกษตรกร	1	3.3
รวม	30	100.0

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.3 จำนวน 19 คน ประกอบอาชีพค้าขายเป็นอาชีพหลัก รองลงมาร้อยละ 16.7 จำนวน 5 คน ประกอบอาชีพทำธุรกิจส่วนตัวเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 10.0 จำนวน 3 คน ร้อยละ 6.7 จำนวน 2 คน และร้อยละ 3.3 จำนวน 1 คน ประกอบอาชีพหลักเป็นพนักงานโรงงาน รับราชการ และเกษตรกร ตามลำดับ ซึ่งพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพค้าขายเป็นอาชีพหลักเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา

5. รายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือน

รายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 รายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา

n = 30

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือน (บาท)		
5,000-10,000	2	6.7
10,001-15,000	25	83.3
มากกว่า 15,000	3	10.0
รวม	30	100.0

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.3 จำนวน 25 คน มีรายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือน อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท รองลงมาร้อยละ 10.0 จำนวน 3 คน มีรายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาท และร้อยละ 6.7 จำนวน 2 คน มีรายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือน อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท ตามลำดับ ซึ่งพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา มีรายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือน อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท ซึ่งจัดเป็นกลุ่มผู้มีรายได้ในระดับน้อยถึงปานกลาง

6. รายได้จาก การแปรรูปพลาสติกของครอบครัวต่อปี

รายได้จากการแปรรูปพลาสติกของครอบครัวต่อปีของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 รายได้จากการแปรรูปพลาสติกของครอบครัวต่อปีของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา
n = 30

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้จากการแปรรูปพลาสติกของครอบครัวต่อปี (บาท)		
ต่ำกว่า 10,000	4	13.3
50,001-100,000	24	80.0
มากกว่า 100,000	2	6.7
รวม	30	100.0

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 80.0 จำนวน 24 คน มีรายได้จากการแปรรูปพลาสติกของครอบครัวต่อปี ระหว่าง 50,001-100,000 บาท รองลงมาร้อยละ 13.3 จำนวน 4 คน มีรายได้จากการแปรรูปพลาสติกของครอบครัวต่อปี ต่ำกว่า 10,000 บาท และร้อยละ 6.7 จำนวน 2 คน มีรายได้จากการแปรรูปพลาสติกของครอบครัวต่อปี มากกว่า 100,000 บาท ตามลำดับ ซึ่งพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา มีรายได้จากการแปรรูปพลาสติกของครอบครัวต่อปี อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการแปรรูปพลาสติกของครอบครัว อยู่ระหว่าง 333.37-500 บาท แม้ว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นต่อเดือนไม่มากนัก แต่ก็จัดเป็นรายได้เสริมที่สามารถนำมาช่วยเหลือครอบครัวได้เป็นอย่างดี

7. ความรู้เดิมเกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก

ความรู้เดิมเกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติกของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความรู้เดิมเกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติกของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา
n = 30

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้เดิมเกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก		
มี	30	100.0
ไม่มี	0	0
รวม	30	100.0

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา พบว่า สมาชิกทุกคนร้อยละ 100 จำนวน 30 คน มีความรู้เดิมเกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก ซึ่งจัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อการถนอมอาหารสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของชาวบ้านในท้องที่ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

8. ประสพการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก

ประสพการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติกของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ประสพการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติกของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา

n = 30

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประสพการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก (ปี)		
ต่ำกว่า 5	2	6.7
5-10	5	16.7
11-15	8	26.6
มากกว่า 15	15	50.0
รวม	30	100.0

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 50.0 จำนวน 15 คน มีประสพการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก มากกว่า 15 ปี รองลงมา ร้อยละ 26.6 จำนวน 8 คน มีประสพการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก ระหว่าง 11-15 ปี สมาชิกร้อยละ 16.7 จำนวน 5 คน มีประสพการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก ระหว่าง 5-10 ปี และร้อยละ 6.7 จำนวน 2 คน มีประสพการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก ต่ำกว่า 5 ปี ตามลำดับ ซึ่งพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา มีประสพการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติก มากกว่า 15 ปี แสดงให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในการแปรรูปพลาสติก ซึ่งจัดเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จมาตลอดเวลาจนถึงปัจจุบัน

9. การเป็นสมาชิก

การเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ- วรรณ ชุมชนพัฒนา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
n = 30		
การเป็นสมาชิก (ปี)		
6-10	8	26.7
มากกว่า 10	22	73.3
รวม	30	100.0

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 73.3 จำนวน 22 คน เป็นสมาชิกมากกว่า 10 ปี และร้อยละ 26.7 จำนวน 8 คน เป็นสมาชิกระหว่าง 6-10 ปี ซึ่งพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา เป็นสมาชิกมาเป็นระยะเวลานานมากกว่า 10 ปี แสดงให้เห็นว่ากลุ่มมีความเข้มแข็งสามารถดำเนินกิจกรรมด้านการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์พลาสติกได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าพลาสติกแปรรูปสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกทุกคนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ตอนที่ 2 ลักษณะความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วยด้านกลุ่มมีการดำเนินงานต่อเนื่อง สมาชิกมีความพึงพอใจและมีส่วนร่วม และด้านกลุ่มมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง แล้วให้สมาชิกตอบแบบสอบถามในแต่ละประเด็นว่ากลุ่มมีการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ รวม 15 ข้อ คะแนนเต็มเท่ากับ 15 คะแนน โดยให้คะแนนสำหรับข้อที่มีการปฏิบัติ เท่ากับ 1 คะแนน และข้อที่ไม่ปฏิบัติ เท่ากับ 0 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงลำดับในแต่ละด้าน ปรากฏตามตารางที่ 10 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ลักษณะความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตามความคิดเห็นของสมาชิก

n = 30

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ด้านกลุ่มมีการดำเนินงานต่อเนื่อง		
1. กลุ่มมีการเชิญสมาชิกมาประชุมรับรู้การดำเนินงานของกลุ่มประจำทุกปี	30	100.0
2. กลุ่มได้รับการสนับสนุนโครงการต่างๆ จากหน่วยงานราชการ เอกชน ท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง	30	100.0
3. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มและชี้แจงสมาชิกตั้งแต่เริ่มแรก	30	100.0
4. กลุ่มมีการชี้แจงข้อมูลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและปัจจุบัน	30	100.0
5. กลุ่มมีโครงสร้างและการบริหารงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	30	100.0
ด้านสมาชิกมีความพึงพอใจและมีส่วนร่วม		
6. กลุ่มมีการส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพแก่สมาชิก เพื่อไปใช้ประกอบอาชีพได้ เช่น มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการลดต้นทุนการผลิตการแปรรูป	30	100.0
7. การดำเนินงานของกลุ่มช่วยสร้างประโยชน์ให้แก่สมาชิก เช่น ช่วยเหลือสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่สมาชิก ฯลฯ	30	100.0
8. สมาชิกมีส่วนร่วมในขั้นตอนของกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม	30	100.0
9. กลุ่มมีส่วนช่วยเหลือให้สมาชิกและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	30	100.0
10. สมาชิกมีการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่ม ด้วยความสมัครใจและพึงพอใจ	30	100.0
11. กลุ่มมีส่วนช่วยในการลดปัญหาการว่างงาน และช่วยให้คนมีงานทำมากขึ้น	30	100.0
ด้านกลุ่มมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง		
12. กลุ่มมีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ได้รับการยอมรับ	30	100.0
13. กลุ่มมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ตรงตามความต้องการของตลาด	30	100.0
14. กลุ่มมีการพัฒนาการผลิต และเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูป ผลผลิต	30	100.0
15. การเป็นสมาชิกของกลุ่มทำให้มีแหล่งจำหน่ายสินค้า ผลผลิตอย่างต่อเนื่องทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	30	100.0

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ทั้งหมดจำนวน 30 คน มีความคิดเห็นว่า กลุ่มมีลักษณะความสำเร็จในการดำเนินงาน กล่าวคือ กลุ่มมีการดำเนินงานต่อเนื่อง สมาชิกมีความพึงพอใจและมีส่วนร่วม และกลุ่มมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่องคิดเป็นร้อยละ 100.0 ซึ่งสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้งหมดทุกคน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ ในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม ลักษณะของผู้นำกลุ่ม การบริหารงานกลุ่ม การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงลำดับในแต่ละด้าน ปรากฏตามตารางที่ 11-18 โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

- 1.00-1.80 หมายถึง ส่งผลต่อความสำเร็จในระดับน้อยที่สุด
- 1.81-2.60 หมายถึง ส่งผลต่อความสำเร็จในระดับน้อย
- 2.61-3.40 หมายถึง ส่งผลต่อความสำเร็จในระดับปานกลาง
- 3.41-4.20 หมายถึง ส่งผลต่อความสำเร็จในระดับมาก
- 4.21-5.00 หมายถึง ส่งผลต่อความสำเร็จในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 11 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม

n = 30

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม	4.25	0.578	มากที่สุด
2. ด้านลักษณะของผู้นำกลุ่ม	4.57	0.413	มากที่สุด
3. ด้านการบริหารงานกลุ่ม	4.45	0.560	มากที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม	4.47	0.523	มากที่สุด
5. ด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	4.51	0.538	มากที่สุด
6. ด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน	4.29	0.720	มากที่สุด
7. ด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน	4.26	0.648	มากที่สุด
รวม	4.40	0.131	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.131 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 12 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อความรู้ความเข้าใจ ในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม

n = 30

ความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สมาชิกู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของกลุ่ม	4.07	0.604	มาก
2. สมาชิกรับทราบข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่ม อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน	4.57	0.572	มากที่สุด
3. สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม	4.10	0.737	มาก
รวม	4.25	0.280	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมาชิกมีความเห็นต่อความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.25 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.280 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกรับทราบข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.57 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.572 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนประเด็นสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม และสมาชิกู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.10 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.737 และมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.07 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.604 ตามลำดับ ซึ่งพบว่าทั้งสองประเด็นมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีความแตกต่างกัน น้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 13 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อลักษณะของผู้นำกลุ่ม

n = 30

ลักษณะของผู้นำกลุ่ม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4. สมาชิกเห็นว่าผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ	4.60	0.497	มากที่สุด
5. สมาชิกเห็นว่าผู้นำสามารถปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกได้	4.46	0.507	มากที่สุด
6. สมาชิกเห็นว่าผู้นำยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ	4.57	0.503	มากที่สุด
7. สมาชิกเห็นว่าผู้นำมีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงาน	4.60	0.497	มากที่สุด
8. สมาชิกเห็นว่าผู้นำมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้	4.60	0.497	มากที่สุด
รวม	4.57	0.061	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อลักษณะของผู้นำกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.57 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.061 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น

ตารางที่ 14 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกลุ่ม

n = 30

การบริหารงานกลุ่ม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
9. การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่มมีความเหมาะสม	4.39	0.685	มากที่สุด
10. กลุ่มมีแผนงานต่อกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างชัดเจน	4.42	0.741	มากที่สุด
11. กลุ่มสามารถผลิตและจำหน่ายสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง	4.53	0.692	มากที่สุด
12. การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มเป็นปัจจุบันพร้อมตรวจสอบได้ตลอดเวลา	4.53	0.507	มากที่สุด
13. กลุ่มมีการระดมทุนจากองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อสะสมเข้ากองทุน	4.50	0.693	มากที่สุด
14. กลุ่มมีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มผู้ผลิตอื่นๆ และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขยายการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	4.35	0.678	มากที่สุด
รวม	4.45	0.077	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.45 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.077 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น

ตารางที่ 15 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม

n = 30

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
15. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ของกลุ่ม	4.35	0.621	มากที่สุด
16. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประชุมหรือวางแผนการทำงานของกลุ่ม	4.50	0.638	มากที่สุด
17. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการของกลุ่ม เช่น การผลิตจำหน่าย และจัดหาตลาด เป็นต้น	4.50	0.638	มากที่สุด
18. ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของกลุ่ม เช่น การรับเงินปันผล และนำผลผลิตไปบริโภค	4.57	0.690	มากที่สุด
19. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม	4.46	0.637	มากที่สุด
รวม	4.48	0.081	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.48 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.081 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น

ตารางที่ 16 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

n = 30

การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
20. เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำ ปรึกษา ในการทำงานของกลุ่ม	4.67	0.611	มากที่สุด
21. เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาให้ความรู้และทักษะในการ ดำเนินงานของกลุ่ม	4.50	0.638	มากที่สุด
22. เจ้าหน้าที่ภาครัฐช่วยประสานงานในการจัดหาตลาดเพื่อ รองรับสินค้า	4.46	0.637	มากที่สุด
23. เจ้าหน้าที่ภาครัฐสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่ม	4.50	0.638	มากที่สุด
24. เจ้าหน้าที่ภาครัฐสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่กลุ่ม	4.46	0.692	มากที่สุด
25. เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ของกลุ่มสม่ำเสมอ	4.46	0.576	มากที่สุด
รวม	4.51	0.081	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.51 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.081 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสมาชิกยังคงมีความต้องการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น

ตารางที่ 17 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน

n = 30

การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
26. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามาเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงานของกลุ่ม	4.46	0.741	มากที่สุด
27. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามาให้ความรู้และทักษะ ในการดำเนินงานของกลุ่ม	4.35	0.780	มากที่สุด
28. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนช่วยประสานงานในการจัดหา ตลาดเพื่อรองรับสินค้า	4.25	0.751	มากที่สุด
29. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่ม	4.17	0.983	มาก
30. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่กลุ่ม	4.21	0.832	มากที่สุด
31. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามาติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานของกลุ่มสม่ำเสมอ	4.32	0.862	มากที่สุด
รวม	4.29	0.110	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.29 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.110 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสมาชิกยังคงมีความต้องการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนในระดับมากที่สุดในประเด็น เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามาเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงานของกลุ่ม เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามา ให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานของกลุ่ม เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามาติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ของกลุ่มสม่ำเสมอ เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนช่วยประสานงานในการจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า และเจ้าหน้าที่ ภาคเอกชนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่กลุ่ม และในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.983 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็น ไปในทิศทางเดียวกันในประเด็นเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่ม

ตารางที่ 18 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านระดับความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน

n = 30

การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
32. ผู้นำชุมชนเข้ามาเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงานของกลุ่ม	4.21	0.738	มากที่สุด
33. ผู้นำชุมชนเข้ามาให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานของกลุ่ม	4.07	0.813	มาก
34. ผู้นำชุมชนช่วยประสานงานในการจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า	4.21	0.738	มากที่สุด
35. ผู้นำชุมชนสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่ม	4.42	0.690	มากที่สุด
36. ผู้นำชุมชนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่กลุ่ม	4.32	0.772	มากที่สุด
37. ผู้นำชุมชนเข้ามาติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่มสม่ำเสมอ	4.32	0.772	มากที่สุด
รวม	4.26	0.122	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.122 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสมาชิกยังคงมีความต้องการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนในระดับมากที่สุดในประเด็น ผู้นำชุมชนสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่ม ผู้นำชุมชนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่กลุ่ม ผู้นำชุมชนเข้ามาติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่มสม่ำเสมอ ผู้นำชุมชนช่วยประสานงานในการจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า และผู้นำชุมชนเข้ามาเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงานของกลุ่ม และอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.07 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.813 ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันในประเด็นผู้นำชุมชนเข้ามาให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานของกลุ่ม

ตอนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์ผู้นำและตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน

1. ผลการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม

ผู้นำกลุ่มชื่อ นางวรรณวรรณ หนุงงาม อายุ 49 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมานาน 40 ปี มีอาชีพหลัก คือ ค้าขาย และอาชีพเสริมเป็นกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มมานาน 14 ปีแล้ว และเป็นผู้นำกลุ่มมาแล้ว 6 ครั้ง กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มว่าเพื่อแปรรูปวัตถุดิบในท้องถิ่น ต่อยอดเพิ่มมูลค่าสินค้าท้องถิ่นให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สู้ตลาดสินค้าพรีเมียม ลักษณะความโดดเด่นของกลุ่ม คือ การระดมความคิดช่วยกันแก้ปัญหาและร่วมกันพัฒนาผลผลิตในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มรายได้ และพัฒนาให้เป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมให้แก่คนในชุมชน ผู้นำกลุ่มให้ความเห็นว่า กรรมการของกลุ่มสามารถที่จะดำเนินงานให้กลุ่มบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้เพราะทุกคนมีความเต็มใจ พร้อมปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยินดี มีความรับผิดชอบ โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานในกลุ่มออกเป็น 5 ส่วน คือ 1) การบริหาร 2) การจัดซื้อจัดจ้าง 3) การผลิต 4) การอบรม/ศึกษาหาแนวทางพัฒนาในทุกด้านของกลุ่ม และ 5) การตลาด

ในเรื่องของการขอรับความช่วยเหลือนั้น ทางกลุ่มต้องการความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ และตลาดสินค้าออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด

ในกรณีกลุ่มเกิดปัญหา ก็จะระดมคณะกรรมการและสมาชิกมาประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน มีการปรึกษาคณะกรรมการบริหาร และมีการจัดตั้งคณะทำงานเข้ามาบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น

ผู้นำกลุ่มมีความคิดที่จะพัฒนากลุ่มให้ดียิ่งขึ้น โดยการพัฒนาศักยภาพกลุ่มอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน เช่น การผลิต การตลาดออนไลน์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้อยู่ดีกินดี และส่งเสริมสวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัวโดยเฉพาะผู้สูงอายุ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม คือ วิสัยทัศน์ของคณะผู้บริหาร การร่วมมือกันของสมาชิกทุกคน มีความซื่อสัตย์ โปร่งใสต่อกัน มีความเสียสละในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่วนรวม และมีความรับผิดชอบร่วมกัน

สิ่งที่เป็นเครื่องยืนยันว่ากลุ่มประสบความสำเร็จ คือ ในปี พ.ศ. 2553 ได้รับคัดเลือกสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP) ได้ระดับ 4 ดาว จากผลการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มจนเกิดความโดดเด่นในการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาแปรรูปสัตว์น้ำ ประจำปีงบประมาณ 2553 โดยตัวแทนกลุ่มได้เข้ารับรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี 2553

สิ่งที่กลุ่มสามารถเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มอื่น ๆ ได้ คือ การมีภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ส่งเสริมการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแปรรูป

ผลิตภัณฑ์ใหม่และการตลาดอย่างต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบในการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหาร

2. ผลการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มที่ผู้นำกลุ่มคัดเลือกให้สัมภาษณ์แทนสมาชิกทั้งหมด จำนวน 4 คน ทั้งหมดเป็น เพศหญิง มีอายุระหว่าง 37-52 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษา ตอนปลาย และปริญญาตรี อาศัยอยู่ในหมู่บ้านกันมานานเกินกว่า 20 ปี มีอาชีพหลัก คือ ค้าขาย และ อาชีพเสริม คือ กิจกรรมของกลุ่ม แต่ละคนเป็นสมาชิกกลุ่มมานานเกินกว่า 13 ปี มาแล้ว เหตุผลที่เข้ามาเป็น สมาชิกกลุ่ม เพราะมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำและต้องการหารายได้เสริม สิ่งที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม คือ ได้รับผลประโยชน์จากกลุ่มเป็นเงินปันผล เงินกำไร ทำให้เกิดความรักสามัคคีภายในกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน

จากการเป็นสมาชิกกลุ่มไม่ได้ส่งผลกระทบหรือทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับอาชีพหลักและ การใช้ชีวิตประจำวันแต่อย่างใด

ในกรณีกลุ่มเกิดปัญหาก็จะเรียกประชุมกลุ่มเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และให้ ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการประชุมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ในฐานะสมาชิกกลุ่มมีความคิดที่จะพัฒนากลุ่มให้ดียิ่งขึ้น โดยการตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เต็มกำลังความสามารถ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

สมาชิกของกลุ่มคิดว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มก็คือ การมีผู้นำกลุ่มที่ดี มีความ ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา มีความรับผิดชอบ มีการจัดกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ความสามัคคี ความเสียสละ และสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

สิ่งที่เป็นเครื่องยืนยันว่ากลุ่มประสบความสำเร็จ คือ การที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาแปรรูปสัตว์น้ำ ประจำปีงบประมาณ 2553 โดยตัวแทนกลุ่มได้เข้ารับรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี 2553

กลุ่มสามารถเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มอื่น ๆ ได้ คือ การมีภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม การที่กลุ่มมีการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ โดยใช้วัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นไม่ต้องซื้อหาจากภายนอก เป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย ผลิตสินค้า ให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ไม่มากจนเหลือเพื่อให้สินค้ามีคุณภาพและยังคงเป็นที่ต้องการของตลาด ต่อไป ทำให้กลุ่มยังคงมีรายได้และผลกำไรอย่างสม่ำเสมอ การส่งเสริมการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ใหม่ และการตลาดอย่างต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบในการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหาร

บทที่ 4 วิจารณ์ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สามารถนำมาวิจารณ์ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา คือ กลุ่มมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สมาชิกมีความพึงพอใจและมีส่วนร่วม และกลุ่มมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญา และยงยุทธ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลานิลนาพัฒนา ตำบลบางนา อำเภอมือง จังหวัดนราธิวาส” ลักษณะความสำเร็จของกลุ่ม คือ กลุ่มมีผลกำไร สามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า ตอบสนองความต้องการของสมาชิก มีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งงานวิจัยของบุษราภรณ์ (2546) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพชาวเขา : ศึกษากรณีศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดน่าน สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” พบว่า ลักษณะกลุ่มอาชีพชาวเขาที่ประสบความสำเร็จ มี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น 2) กลุ่มมีผลกำไร 3) กลุ่มมีสมาชิกและเครือข่ายเพิ่มขึ้น 4) กลุ่มมีการผลิตและพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง และ 5) กลุ่มมีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น อีกทั้งยังสอดคล้องกับไพศาล (2555) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มตีมีด จากการศึกษากลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มผู้นำชุมชน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตีมีดบรรลุความสำเร็จในอาชีพ มีความภาคภูมิใจ มีรายได้มากขึ้น สมาชิกได้รับความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สมาชิกต่างให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม ผลผลิตได้รับมาตรฐาน OTOP ความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากการที่ผู้นำกลุ่มรวมทั้งสมาชิกในกลุ่มมีความเข้าใจอันดีต่อวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม พร้อมทั้งให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ จนทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จทุกด้าน คือ ทำให้กลุ่มมีผลกำไร สามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า สนองตอบความต้องการของสมาชิก มีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้า สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีอาชีพที่มั่นคง

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความสำเร็จของกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม 2) ลักษณะของผู้นำกลุ่ม 3) การบริหารงานกลุ่ม 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม 5) การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ 6) การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน และ 7) การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญา และยงยุทธ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลานิลนาพัฒนา ตำบล

บางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส” พบว่า ความสำเร็จของกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ความรู้ ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม 2) ลักษณะของผู้นำกลุ่ม 3) การบริหารงานกลุ่ม และ 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม ส่วนการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษราภรณ์ (2546) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพชาวเขา : ศึกษากรณีศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดน่าน สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพชาวเขา พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีความรู้ด้านวัตถุประสงค์การจัดตั้ง และหลักการดำเนินงานของกลุ่มในระดับสูง หัวหน้ากลุ่มมีลักษณะเป็นผู้นำ การบริหารงานกลุ่ม รวมทั้งยังสอดคล้องกับสุวดี (2559) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจังหวัดอุทัยธานี กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำท่าซุงและกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำสะแกกรัง” จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำท่าซุง คือ สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากกลุ่มอยู่ในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลของกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำสะแกกรัง คือ สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมในระดับน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่ม การดำเนินการของกลุ่ม และการติดตามประเมินผลของกลุ่ม

ผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทั้ง 7 ด้าน ของกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สืบเนื่องมาจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา โดยผู้นำกลุ่มกับสมาชิกในกลุ่มมีความเข้าใจอันดีต่อวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม พร้อมทั้งให้ความร่วมมือปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เต็มใจและเอาใจใส่ จนทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา เป็นกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์ร่วมของกลุ่ม คือ “ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผลประโยชน์” รวมทั้งยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่กล่าวไว้อย่างชัดเจนถึงเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน คือ 1) เพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมประเภทเดียวกัน 2) เพื่อจัดหาเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมจากกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพให้มั่นคงยิ่งขึ้น 3) เพื่อรวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์จากสมาชิกเพื่อจำหน่าย 4) เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็งให้เกิดความสามัคคี และร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิก 5) เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้น 6) เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือสมาชิกและครอบครัวให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 7) เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้สนใจ และ 8) เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทั้ง 7 ด้าน เป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทั้ง 7 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ปัจจัยด้านลักษณะของผู้นำกลุ่ม มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มเป็นลำดับแรก โดยสมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญและมีความเชื่อมั่นต่อผู้นำกลุ่มของตนเป็นอย่างมาก ซึ่งจากการศึกษาพบว่าสมาชิกมีความเห็นว่าผู้นำกลุ่มเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงาน

และมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้ มีความสำคัญมากในระดับเท่าเทียมกัน รองลงมา คือ ผู้นำยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ และผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมของปัจจัยด้านลักษณะของผู้นำกลุ่ม ทั้ง 5 ประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น แสดงให้เห็นว่าผู้นำกลุ่มมีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ พร้อมสร้างความมั่นคงและยั่งยืนของกลุ่มต่อไปในอนาคต

2. ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม เป็นลำดับที่ 2 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงานของกลุ่ม มีความสำคัญมากเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานของกลุ่ม สนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่ม ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่มสม่ำเสมอ ช่วยประสานงานในการจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่กลุ่ม ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ทั้ง 6 ประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น แสดงให้เห็นว่าการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐในทุกมิติยังคงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพกลุ่มในการประกอบกิจการให้ประสบความสำเร็จต่อไปได้

3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม เป็นลำดับที่ 3 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของกลุ่ม เช่น การรับเงินปันผล และนำผลผลิตไปบริโภค มีความสำคัญมากเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประชุมหรือวางแผนการทำงานของกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของกลุ่ม เช่น การผลิต จำหน่าย และจัดหาตลาด เป็นต้น การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ของกลุ่ม ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม ทั้ง 5 ประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่มมีความสำคัญมากต่อการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของกลุ่ม เช่น การรับเงินปันผล และนำผลผลิตไปบริโภค ซึ่งเกิดจากการที่สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการผลิต การจำหน่ายผลผลิต และการจัดหาตลาดเพื่อรองรับผลผลิตของกลุ่ม ส่งผลให้กลุ่มเกิดผลกำไรจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว จนสามารถจัดสรรผลกำไรในรูปแบบเงินปันผลแก่สมาชิกกลุ่มทุกคน ซึ่งเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิกทุกคนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จต่อไปได้

4. ปัจจัยด้านการบริหารงานกลุ่ม มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มเป็นลำดับที่ 4 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความเห็นว่าการบริหารงานกลุ่มด้านการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มเป็นปัจจุบันพร้อมตรวจสอบได้ตลอดเวลา มีความสำคัญมากเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ กลุ่มสามารถผลิตและจำหน่ายสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง กลุ่มมีการระดมทุนจากองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อสะสมเข้ากองทุนกลุ่มมีแผนงานต่อกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างชัดเจน การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม

มีความเหมาะสม และกลุ่มมีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มผู้ผลิตอื่น ๆ และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขยาย การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของปัจจัยด้านการบริหารงานกลุ่มของ สมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม ทั้ง 6 ประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น แสดง ให้เห็นว่าปัจจัยด้านการบริหารงานกลุ่มเป็นกระบวนการสำคัญต่อการบริหารจัดการทั้งระบบของกิจการ เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กลุ่มได้กำหนดไว้ โดยมีประเด็นด้านการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มเป็น ปัจจุบันพร้อมตรวจสอบได้ตลอดเวลา เป็นประเด็นสำคัญมากลำดับแรกที่สมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญซึ่งเป็น กลไกในการขับเคลื่อนการบริหารงานกลุ่มให้ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

5. ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน มีความสำคัญต่อ ความสำเร็จของกลุ่ม เป็นลำดับที่ 5 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามา เยี่ยมเยียนให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงานของกลุ่ม มีความสำคัญมากเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามาให้ความรู้ และทักษะในการดำเนินงานของกลุ่ม ติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ของกลุ่มสม่ำเสมอ ช่วยประสานงานในการจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่กลุ่ม และ สนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่ม ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจาก เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน ทั้ง 6 ประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมากในประเด็นเจ้าหน้าที่ ภาคเอกชนสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่ม ส่วนอีก 5 ประเด็นที่เหลือ สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดใน ทุกประเด็น แสดงให้เห็นว่าการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนในทุกมิติยังคงมีความสำคัญต่อ การพัฒนากลุ่มเพื่อต่อยอดในการประกอบกิจการให้ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องต่อไปได้

6. ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม เป็นลำดับที่ 6 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความเห็นว่าผู้นำชุมชนสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่ม มีความสำคัญมาก เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ผู้นำชุมชนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่กลุ่ม ติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานของกลุ่มสม่ำเสมอ เยี่ยมเยียนให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงานของกลุ่ม ช่วยประสานงาน ในการจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า และให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานของกลุ่ม ตามลำดับ และเมื่อ พิจารณาในภาพรวมของปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน ทั้ง 6 ประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มมี ความคิดเห็นในระดับมากในประเด็นผู้นำชุมชนเข้ามาให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานของกลุ่ม ส่วนอีก 5 ประเด็นที่เหลือ สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น แสดงให้เห็นว่าการได้รับ การสนับสนุนจากผู้นำชุมชนในทุกมิติยังคงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนากลุ่มเพื่อต่อยอดใน ทุกกระบวนการของการประกอบกิจการให้ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไปได้

7. ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม มีความสำคัญต่อ ความสำเร็จของกลุ่ม เป็นลำดับที่ 7 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความเห็นว่าสมาชิกรับทราบข้อมูล การดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน มีความสำคัญมากเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ สมาชิก มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม และสมาชิกรู้และเข้าใจใน วัตถุประสงค์การดำเนินงานของกลุ่ม ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม ทั้ง 6 ประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมากในประเด็นสมาชิก

มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม และสมาชิกู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของกลุ่ม ตามลำดับ ส่วนประเด็นสมาชิกรับทราบข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม เป็นกระบวนการสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มทั้งระบบเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กลุ่มได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนมาจนถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ทั้ง 7 ด้าน พบว่าเกิดจากปัจจัยภายในของกลุ่ม จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของผู้นำกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม ด้านการบริหารงานกลุ่ม และด้านความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดจากความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ และความสามัคคีของสมาชิกทุกคนในกลุ่มเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่มในทุกมิติให้ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอก จำนวน 3 ด้าน ที่มีความสำคัญและเกื้อหนุนให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องตลอดมา ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชน ในการเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานกลุ่ม การสนับสนุนเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ และจุดสาคิการเรียนรู้การผลิตให้แก่กลุ่ม ตลอดจนการจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า และการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแรมรุ่ง (2545) ที่ได้กล่าวว่า หากสมาชิกและคนของกลุ่มจะตระหนักถึงจุดประสงค์เดียวกัน ยอมรับว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีกิจกรรมร่วมกัน และแบ่งหน้าที่ต่าง ๆ กันทำ กลุ่มก็จะมีพลังเข้มแข็งและยั่งยืน และหากมีการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน หรือผู้นำชุมชน ก็อาจจะจัดทำในรูปแบบของโครงการเข้ามาเพื่อสนับสนุนกลุ่มได้ เช่น การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลา และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การดำเนินงานของกลุ่มควรได้รับการสนับสนุนในการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ผู้ประกอบการ นักวิชาการ เพื่อสนับสนุนด้านการดำเนินงาน องค์ความรู้ และความยั่งยืนของกลุ่ม

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มและตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา พบว่า กลุ่มมีลักษณะของความสำเร็จทั้ง 3 ด้าน คือ 1) กลุ่มมีการดำเนินงานต่อเนื่อง 2) สมาชิกมีความพึงพอใจและมีส่วนร่วม และ 3) กลุ่มมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑารัตน์ (2551) ซึ่งได้กล่าวว่า ลักษณะความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย กลุ่มมีผลกำไร สามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า ตอบสนองความต้องการของสมาชิก มีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้า สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีอาชีพที่มั่นคง และงานวิจัยของธัญญา และยงยุทธ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลาน้ำจืด ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส” กล่าวว่าลักษณะความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกร คือ กลุ่มมีผลกำไร สามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า ตอบสนองความต้องการของสมาชิก มีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษราภรณ์ (2546) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง

“ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพชาวเขา : ศึกษากรณีศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดน่าน สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” พบว่า ลักษณะกลุ่มอาชีพชาวเขาที่ประสบความสำเร็จ มี 5 ด้าน ดังนี้ 1) กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น 2) กลุ่มมีผลกำไร 3) กลุ่มมีสมาชิกและเครือข่ายเพิ่มขึ้น 4) กลุ่มมีการผลิตและพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง และ 5) กลุ่มมีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม คือ การมีผู้นำที่ดี มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และการร่วมมือกันของสมาชิกทุกคนในการดำเนินงาน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล (2555) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มที่มีดี โดยศึกษาจากกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มผู้นำชุมชน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีดีบรรลุความสำเร็จในอาชีพ มีความภาคภูมิใจ มีรายได้มากขึ้น สมาชิกได้รับความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สมาชิกต่างให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ผลผลิตได้รับมาตรฐาน OTOP โดยมีสิ่งที่เป็นเครื่องสนับสนุนความสำเร็จอย่างต่อเนื่องของกลุ่ม คือ การที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาแปรรูปสัตว์น้ำ ประจำปีงบประมาณ 2553 โดยตัวแทนกลุ่มได้เข้ารับรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญประจำปี 2553

กลุ่มสามารถเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มอื่น ๆ ได้ คือ การมีภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม การที่กลุ่มมีการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์โดยใช้วัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นที่ไม่ต้องซื้อหาจากภายนอกเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย มีการวางแผนการผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ไม่ผลิตปริมาณมากเกินไปจนเหลือ เพื่อควบคุมให้สินค้ามีคุณภาพและยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดต่อไป ทำให้กลุ่มยังคงมีรายได้และผลกำไรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การส่งเสริมการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และการตลาดอย่างต่อเนื่องและความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบในการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหาร

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.7 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 43.3 มีอายุโดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.6 รองลงมา มีอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.3 และมีอายุต่ำกว่า 40 ปี 60-69 ปี และมากกว่า 69 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.7 เท่ากัน โดยสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.7 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.3, 26.7 และ 3.3 ตามลำดับ มีอาชีพหลักโดยส่วนใหญ่ คือ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 63.3 รองลงมา คือ ทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 16.7 มีอาชีพหลักเป็นพนักงานโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 10.0 รับราชการ คิดเป็นร้อยละ 6.7 และเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 3.3 มีรายได้สุทธิของครอบครัวต่อเดือน โดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมา คือ มากกว่า 15,000 บาท และระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.0 และ 6.7 ตามลำดับ มีรายได้จากการแปรรูปปลาสดของครอบครัวต่อปี โดยส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 50,001-100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และมีรายได้มากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.3 และ 6.7 ตามลำดับ สมาชิกทุกคนมีความรู้เดิมเกี่ยวกับการแปรรูปปลาสด ร้อยละ 100.0 มีประสบการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปปลาสด โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาอยู่ระหว่าง 11-15 ปี ระหว่าง 5-10 ปี และต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.6, 16.7 และ 6.7 ตามลำดับ การเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา โดยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มนานมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.3 และเป็นสมาชิกกลุ่มระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.7

2. ผลการวิเคราะห์ลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า สมาชิกของกลุ่มทั้งหมด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 มีความคิดเห็นว่า กลุ่มมีลักษณะความสำเร็จในการดำเนินงานดังกล่าว ได้แก่ 1) กลุ่มมีการดำเนินงานต่อเนื่อง 2) สมาชิกมีความพึงพอใจและมีส่วนร่วม และ 3) กลุ่มมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม 2) ด้านลักษณะของผู้นำกลุ่ม

3) ด้านการบริหารงานกลุ่ม 4) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม 5) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ 6) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน และ 7) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน

4. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา พบว่า กลุ่มประสบความสำเร็จทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) กลุ่มมีผลกำไร 2) กลุ่มสามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า 3) กลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิก 4) กลุ่มมีการผลิต และพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง 5) สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น 6) กลุ่มมีการผลิตสินค้าหลากหลายประเภท ทั้งชนิด และปริมาณของผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด 7) กลุ่มมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด 8) กลุ่มมีช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าอย่างต่อเนื่อง และ 9) กลุ่มมีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรแบ่งกำไร และกำหนดแผนการผลิตได้ รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม คือ การมีผู้นำที่ดี มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ และการร่วมมือกันของสมาชิกทุกคนในการดำเนินงาน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และมีความรับผิดชอบร่วมกัน สิ่งที่เป็นเครื่องสนับสนุนความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง คือ การที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาแปรรูปสัตว์น้ำ ประจำปีงบประมาณ 2553 โดยตัวแทนกลุ่มได้เข้ารับรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี 2553 สิ่งที่กลุ่มสามารถเป็นแบบอย่างแก่กลุ่มอื่น ๆ ได้ คือ การมีภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม การที่กลุ่มมีการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์โดยใช้วัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นที่ไม่ต้องซื้อหาจากภายนอกเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย ผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ไม่มากจนเหลือเพื่อให้สินค้ามีคุณภาพและยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดต่อไป ทำให้กลุ่มยังคงมีรายได้และผลกำไรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การส่งเสริมการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และการตลาดอย่างต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบในการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหาร

จากผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ คือ การมีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็งทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของกลุ่ม มีการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม ล้วนเป็นปัจจัยที่เกิดจากภายในกลุ่มทั้งสิ้น ที่เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและขับเคลื่อนกลุ่มสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้กลุ่มยังได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชน ในการเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ ปรีกษา ให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานกลุ่ม การสนับสนุนเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ และจุดساتิตการเรียนรู้การผลิตให้แก่กลุ่ม ตลอดจนการจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าและการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จสูงขึ้น และสามารถขยายผลสู่กลุ่มอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงขอแนะนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะจากงานวิจัยไว้ต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สำนักงานประมงจังหวัดควรส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่วิธีการดำเนินงานของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและผลงานที่ภาคภูมิใจให้แก่กลุ่มอื่น ๆ และผู้ที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้ โดยการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์เครือข่ายด้านประมง (การแปรรูปปลาสด) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการแปรรูปปลาสดให้แก่ชุมชนและประชาชนผู้สนใจจากทั่วประเทศ

2. สำนักงานประมงจังหวัดควรส่งเสริมให้กลุ่มสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้ผลิตอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขยายผลการดำเนินงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนากลุ่มให้มีความยั่งยืน โดยการเชื่อมโยงตลาดกับกลุ่มผู้ผลิตอื่น ๆ ผ่านกลไกความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

3. สำนักงานประมงจังหวัดควรส่งเสริมให้ความรู้ใหม่ ๆ ในการดำเนินงานแก่กลุ่ม เพื่อให้กลุ่มสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปปลาสดให้มีความหลากหลาย ทั้งชนิด และปริมาณของผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน รวมทั้งการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้แพร่หลายอย่างกว้างขวาง ผู้บริโภคสามารถรับบริการผลิตภัณฑ์แปรรูปปลาสดได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทุกสถานที่ และตลอดเวลา

4. สำนักงานประมงจังหวัดควรหาแนวทางให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มอาชีพเกษตรกรเพื่อการขับเคลื่อนให้กลุ่มประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยการให้ผู้นำชุมชนประสานหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคีเครือข่ายภาคสังคม เพื่อเข้ามาส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปปลาสดของกลุ่มให้มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดผู้บริโภค สร้างแบรนด์สินค้าผลิตภัณฑ์ปลาสดแปรรูปโดยชุมชน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ต่อผู้บริโภค ผ่านช่องทางการตลาดในชุมชน การตลาดออนไลน์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เป็นต้น

5. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ควรถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแปรรูปปลาสดของกลุ่มแก่เยาวชนและสถาบันการศึกษาในชุมชน เพื่อให้เยาวชนได้รับการสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นและเพื่อเป็นการสืบสานรักษา และต่อยอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นด้านการแปรรูปปลาสดให้ยังคงอยู่คู่ชุมชนตลอดไป

6. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายภาคสังคม ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำเงินทุนมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่ม การรวบรวมผลผลิตปลาสดจากเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสดในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อใช้วัตถุดิบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาสด รวมทั้งการขยายกิจการด้านการสร้างแบรนด์สินค้าผลิตภัณฑ์ปลาสดแปรรูปหลากหลายประเภทของกลุ่ม เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตให้มากขึ้น สร้างช่องทางตลาดที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ

ของผู้บริโภคทุกกลุ่ม เพื่อสร้างรายได้แก่สมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และสร้างความเข้มแข็งให้แก่กิจการและสมาชิกทุกคนในกลุ่มต่อไป

7. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดควรส่งเสริม แนะนำ และให้ความรู้ด้านการสหกรณ์แก่สมาชิกของกลุ่ม เพื่อการพัฒนาและยกระดับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ไปสู่ระบบสหกรณ์ต่อไปในอนาคต

5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษากลุ่มอาชีพอื่นที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานที่เป็นเลิศของกลุ่ม
2. ควรใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการจัดทำเป็นรูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ในการหาแนวทางเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพให้ประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไปในอนาคต
3. ควรทำการศึกษาเชิงเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและกลุ่มที่ล้มเหลว ว่าเกิดจากสาเหตุสำคัญอะไร และผลเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อสามารถใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนากลุ่มอาชีพให้ประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมประมง. 2543. กรมประมงพัฒนาวิธีผลิตปลาสดเค็มแห้ง คุณภาพดี. เทคโนโลยีชาวบ้าน 12 (242): หน้า 82.
- กรมวิทยาศาสตร์บริการ. 2556. สารสนเทศพร้อมใช้ เรื่อง การแปรรูปปลาสด. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, กรุงเทพมหานคร. 23 หน้า.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2548. การฝึกอบรมที่มหาวิทยาลัยในการถ่ายทอดความรู้ เรื่อง วิสาหกิจชุมชน. เอกสารประกอบการสัมมนา, กรุงเทพฯ. 25 หน้า. (อัดสำเนา).
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2551. แหล่งที่มา <http://www.kasetonline.net/newsite/index.php?id=47>. 6 กุมภาพันธ์ 2559.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543. การจัดการเครือข่าย กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. ชัคเชส มีเดีย, กรุงเทพฯ. 138 หน้า.
- ครรชิต จุดประสงค์. 2556. สารพันคุณค่าจากเนื้อปลา. แหล่งที่มา <http://www.tsu.ac.th/mou/files/linkfiles/r/12.doc>. 12 มิถุนายน 2559.
- จันทนา โอสภกระพันธ์. 2538. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้. 130 หน้า.
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. 2545. การพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. 310 หน้า.
- จุฑารัตน์ พูนเกษ. 2545. ปัจจัยที่ส่งผลให้กลุ่มอาชีพประสบความสำเร็จ กรณีศึกษาสำนักงาน ประชาสงเคราะห์เขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมประชาสงเคราะห์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. 98 หน้า.
- ใจมานัส พลอยดี. 2540. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจชุมชนเปรียบเทียบภาพรวม และภาพย่อย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 110 หน้า.
- ทวีป อินทร์ถาวร. 2547. ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร. 113 หน้า.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2543. องค์การและการจัดการทันสมัยยุคโลกาภิวัตน์. ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ. 187 หน้า.
- ธนพรรณ การหมั่นดี. 2543. การประเมินผลโครงการรวมกลุ่มรายได้/อาชีพของกรมประชาสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 134 หน้า.
- ัญญะ ฤกษ์โรจน์ธรรม และ ยงยุทธ ลิ้มพานิช. 2557. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลานราพัฒนา ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส. เอกสารวิชาการฉบับที่ 1/2557. สำนักงานประมงจังหวัดนราธิวาส, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 63 หน้า.
- ัญญะ ฤกษ์โรจน์ธรรม และ ยงยุทธ ลิ้มพานิช. 2558. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลานราพัฒนา ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส. ใน: การประชุมวิชาการประมง ประจำปี 2558. วันที่ 9-10 มิถุนายน 2558. ณ กรมประมง, จตุจักร, กรุงเทพมหานคร. หน้า 246-257.

- ธารารัตน์ แก้วปวงคำ. 2552. การมีส่วนร่วมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในการดำเนินงานของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 122 หน้า.
- นฤตม บุญ-หลง. 2533. รายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากเนื้อ ปลา และผลิตภัณฑ์ทะเล: ปลาสดแช่แข็ง. กรุงเทพมหานคร. 83 หน้า.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. 214 หน้า.
- นุรน์จมาล် แวดโต. 2557. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. 135 หน้า.
- บุษราภรณ์ ต่างใจ. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพชาวเขา : ศึกษากรณีศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดน่าน สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 86 หน้า.
- ปนัดดา สุขเกษม. 2548. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. 127 หน้า.
- ปาริชาติ วัลย์เสถียร, พระมหาสุทิตย์ ออบอุ้น, สหัชชา วิเศษ, จันทนา เบญจทรัพย์ และ ชลกาญจน์ ฮาชันนารี. 2546. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส), กรุงเทพฯ. 624 หน้า.
- ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. 2546. เอกสารการสอน ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. ปัตตานี, ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา, สำนักวิทยบริการ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 268 หน้า.
- พรพุดตยพรรณฉวี ดิฉันทอม. 2550. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานโรงสีชุมชนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาทุ่ง ตำบลฝักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย. 143 หน้า.
- พรรณทิพย์ สุวรรณสาครกุล. 2529. การพัฒนากระบวนการผลิตพลาสติกเค็มแช่แข็ง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 92 หน้า.
- พรรณทิพย์ สุวรรณสาครกุล. 2543. พลาสติกแช่แข็ง. สถาบันวิจัยและพัฒนาพันธูกรรมสัตว์น้ำ, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 24 หน้า.
- พรหมพันธุ์ เชษฐรงค์. 2543. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 86 หน้า.
- พวงรัตน์ เกสรแพทย์. 2546. การศึกษาชาวอาร์มณีนฐานะตัวกำหนดความสำเร็จของผู้บริหาร. วารสารพฤติกรรมศาสตร์ฉบับปริทัศน์ 2 (10): 15 หน้า.
- พะยอม วงศ์สารศรี. 2534. องค์การและการจัดการ. สุภากรพิมพ์, กรุงเทพฯ. 112 หน้า.
- พันธ์ศักดิ์ ลีลาวรรณกุลศิริ. 2551. ธุรกิจพายว. บรรณสารพิมพ์, กรุงเทพฯ. 159 หน้า.

- พูนพร ศรีสะอาด. 2534. การศึกษาเปรียบเทียบการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อความวิตกกังวลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 137 หน้า.
- ไพศาล ตอนโคกสูง. 2555. ปัจจัยความสำเร็จของกลุ่มทีมิต บ้านนาตาวงษ์ ตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา. สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 117 หน้า.
- ยุพินท์ วิวัฒน์ชัยเศรษฐ์. 2552. การเลี้ยงปลาสด. แหล่งที่มา http://www.eto.ku.ac.th/neweto/e-book/fish/f_salid.pdf. 12 มิถุนายน 2559.
- ยุวดี ฤกษ์วัฒนากร. 2537. การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวที่มีต่อผู้สูงอายุในเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 179 หน้า.
- แรมรุ่ง สุบรรณเสนีย์. 2545. การศึกษาการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพตามโครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบทของกรมประชาสัมพันธ์. การประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ 7. กรมประชาสัมพันธ์, กระทรวงมหาดไทย. 131 หน้า.
- ลลนา โสมะนะวัฒน์. 2541. การรวมกลุ่มและศักยภาพในการแก้ไขปัญหาของชุมชนในภาคเหนือ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 78 หน้า.
- วิจิต นันทสุวรรณ. 2547. ขบวนการชุมชนใหม่ การพัฒนาแบบแผนใหม่ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน. สำนักพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์, กรุงเทพฯ. 153 หน้า.
- วิเชียร วิทยอดม. 2550. องค์กรและการจัดการ. ธนัชการพิมพ์, กรุงเทพฯ. 95 หน้า.
- วิทยา จันทะวงศ์ศรี. 2547. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 87 หน้า.
- ศันสนีย์ นิตธรรมยอง. 2538. การประเมินผลการดำเนินงานหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. การค้นคว้าแบบอิสระ สาขาส่งเสริมการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 110 หน้า.
- สมเดช มุงเมือง. 2548. พฤติกรรมองค์กร. คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 110 หน้า.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2545. พฤติกรรมองค์กร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. 517 หน้า.
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. 2556. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ปลาเค็ม: ปลาสด มอก.1199-2536. 10 หน้า.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. 2548. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548. กรมส่งเสริมการเกษตร. โรงพิมพ์วิญญูชน, กรุงเทพฯ. 48 หน้า.
- สิริอร วิชชาวุธ. 2544. การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลของพฤติกรรม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. 150 หน้า.

- สุกัญญา อธิปอนันต์, สำราญ สารบรรณ, พรภิมิน มีศิลป์, วีรศักดิ์ บุญเชิญ, เกศณี เกื้อนบัวระบัด, เทียมจันทร์ สุขเกษม, อาภรณ์ วิศวะไพศาล, ภักดิ์ัญญา โสมภีร์, พยัคฆ์ แก้วคุณ, มงคล อธิกุลวงศ์, ทศนา คิดสร้าง, ศิริวรรณ หวังดี, เพ็ญประภา แพงงา, สิริดา อุปันท์, สร้อยเพชร ตันติรัตนานนท์ และ ชาญยุทธ์ ภาณุทัต. 2550. รายงานการวิจัยเรื่องกลยุทธ์ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง ปี 2550. กรมส่งเสริมการเกษตร, กรุงเทพฯ. 96 หน้า. (อัดสำเนา)
- สุภาพ บุญรัตน์. 2536. ทศนคติของเกษตรกรตำบลต่อระบบส่งเสริมการเกษตรใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 87 หน้า.
- สุวดี พิมพ์พันธ์. 2559. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจังหวัดอุทัยธานี กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำท่าซุงและกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำสะแกกรัง. เอกสารวิชาการฉบับที่ 1/2559. สำนักงานประมงจังหวัดอุทัยธานี, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 79 หน้า.
- เสรี พงศ์พิศ, วิจิต นันทสุวรรณ และ จำนงค์ แรกพินิจ. 2544. วิสาหกิจชุมชน : แผนแม่บท แนวคิด แนวทาง ตัวอย่างร่างพระราชบัญญัติ. สำนักพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์, กรุงเทพฯ. 95 หน้า.
- เสรี พงศ์พิศ. 2552. คู่มือทำวิสาหกิจชุมชน. โรงพิมพ์พลังปัญญา, กรุงเทพฯ. 148 หน้า.
- เหนือ แสงลำพูน. 2552. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินงานของโครงการเกษตร จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 145 หน้า.
- อนุรักษ ทองสุโขวงศ์. 2555. การบัญชีต้นทุนเพื่อการบริหาร. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น. 145 หน้า.
- อริยชยา อุดลย์เดช. 2556. ศึกษาความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโครงเรือ ตำบลรังไกใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน, นครปฐม. 145 หน้า.
- อันนา อ่อนมาก. 2553. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน : ธุรกิจผลิตภัณฑ์เปลือก ตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 142 หน้า.
- อานันท์ ชินบุตร. 2546. คัมภีร์แห่งความสำเร็จ. สำนักพิมพ์ต้นไม้, กรุงเทพฯ. 74 หน้า.
- อุดม สุนทรวิภาค และ อารีย์ วานิช. 2517. การศึกษาวิธีการผลิตและเก็บรักษาปลาสดแห้ง. รายงานผลการทดลอง แผนกอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. หน้า 25-31.
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. 1981. Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for International Studies. Cornell University Press, New York.

ภาคผนวก

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน

1. เป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของชุมชน
2. เป็นกิจการที่ดำเนินการ หรือประสงค์จะดำเนินการร่วมกันในชุมชน โดยคณะบุคคลที่เป็นนิติบุคคล หรือไม่เป็นนิติบุคคล และประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในชุมชนไม่น้อยกว่า 7 คน โดยบุคคลดังกล่าวต้องไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน
3. เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้ เพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพื่อประโยชน์สุขของคนในชุมชน
4. เป็นกิจการที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ขั้นตอนการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

1. ยื่นแบบคำขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน (แบบ สวช. 01) ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ/กิ่งอำเภอ/สำนักงานเกษตรเขต (กรุงเทพมหานคร) และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารเบื้องต้นแล้ว ใช้ระยะเวลา 1 วัน
2. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนและเอกสารหลักฐานแล้วบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน ใช้ระยะเวลา 2 วัน
3. ปิดประกาศรายชื่อวิสาหกิจชุมชน และแบบ สวช. 01 ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ/กิ่งอำเภอ/สำนักงานเกษตรเขต (กรุงเทพมหานคร) เพื่อให้สมาชิกและผู้มีส่วนได้เสียตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ใช้ระยะเวลา 7 วัน
4. เสนอนายทะเบียนลงนามอนุมัติในหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน (ท.ว.ช. 2) และเอกสารสำคัญแสดงการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน (ท.ว.ช. 3) ใช้ระยะเวลา 3 วัน

รายการเอกสารหลักฐานประกอบการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

1. แบบคำขอจดทะเบียน (แบบ สวช. 01) จำนวน 1 ฉบับ
2. ทะเบียนรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิก จำนวน 1 ฉบับ
3. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ของสมาชิกและผู้มีอำนาจทำการแทน จำนวน 1 ฉบับ
4. หนังสือให้ความยินยอมของสมาชิก ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด หรือสำเนามติที่ประชุม ซึ่งมอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมาจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนแทน (กรณีไม่เป็นนิติบุคคล และจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน) จำนวน 1 ฉบับ
5. สำเนาเอกสารแสดงวัตถุประสงค์ หรือข้อบังคับของนิติบุคคล (กรณีนิติบุคคล) จำนวน 1 ฉบับ
6. สำเนาบัญชีรายชื่อคณะกรรมการดำเนินการปัจจุบัน (กรณีนิติบุคคล) จำนวน 1 ฉบับ
7. สำเนามติของคณะกรรมการดำเนินการ หรือมติของที่ประชุมใหญ่ ซึ่งมอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมาจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนแทน (กรณีนิติบุคคล) จำนวน 1 ฉบับ

ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

ไม่เสียค่าธรรมเนียม

การรับเรื่องร้องเรียน

1. สำนักงานเกษตรจังหวัด (ที่สำนักงานเกษตรอำเภอนั้นสังกัดอยู่)

หมายเหตุ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด เป็นผู้พิจารณา ผลการพิจารณาถือเป็นที่สุด

2. สำนักงานเกษตรกรุงเทพมหานคร (ที่สำนักงานเกษตรเขตนั้นสังกัดอยู่)

หมายเหตุ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกรุงเทพมหานคร เป็นผู้พิจารณา ผลการพิจารณาถือเป็นที่สุด

3. ศูนย์บริการประชาชน สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เลขที่ 1 ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 / สายด่วน 1111 / www.1111.go.th/

ตู้ ปณ. 1111 เลขที่ 1 ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา
ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาลักษณะความสำเร็จ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นข้อมูลในการเผยแพร่แก่สาธารณชนได้เป็นที่รู้จักและเข้ามาศึกษา ศึกษาน เยี่ยมชม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อขยายผลให้แก่วิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรผู้ประกอบการด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าประมงในกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน โปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่สมบูรณ์ ทำให้ผลการวิจัยเชื่อถือได้ และมีประโยชน์มากที่สุด ผู้วิจัยรับรองว่า ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่กระทบต่อการประกอบอาชีพของท่าน และขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางจริภรณ์ มีศรี

นักวิชาการประมงชำนาญการ

สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

.....

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านและเติมคำลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา	() มัธยมศึกษา
() ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา	() ปริญญาตรี
4. อาชีพหลักของท่าน โปรดระบุ.....
5. รายได้ทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือน

() ต่ำกว่า 5,000 บาท	() 5,000-10,000 บาท
() 10,001-15,000 บาท	() มากกว่า 15,000 บาท ขึ้นไป
6. รายได้จาก การแปรรูปพลาสติกของครอบครัวต่อปี

() ต่ำกว่า 10,000 บาท	() 10,000-50,000 บาท
() 50,001-100,000 บาท	() มากกว่า 100,000 บาท ขึ้นไป
7. ท่านมีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติกหรือไม่

() มี	() ไม่มี (ถ้าไม่มี ท่านได้ความรู้มาจากที่ไหน โปรดระบุ.....)
--------	--
8. ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับการแปรรูปพลาสติกหรือไม่

() มี ต่ำกว่า 5 ปี	() มี 5-10 ปี
() มี 11-15 ปี	() มี มากกว่า 15 ปี
9. เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลีมาแล้วกี่ปี

() 1 ปี	() 2-5 ปี
() 6-10 ปี	() มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2

ลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแล้วพิจารณาการปฏิบัติตามลักษณะความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำว่า “มี” เมื่อท่านเห็นว่ากลุ่มมีการปฏิบัติ และช่อง “ไม่มี” เมื่อท่านเห็นว่ากลุ่มไม่มีการปฏิบัติ

ข้อ	กิจกรรม	การปฏิบัติ	
		มี	ไม่มี
กลุ่มมีการดำเนินงานต่อเนื่อง			
1	กลุ่มมีการเชิญสมาชิกมาประชุมรับรู้การดำเนินงานของกลุ่มประจำทุกปี		
2	กลุ่มได้รับการสนับสนุนโครงการต่าง ๆ จากหน่วยงานราชการ เอกชน ท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง		
3	มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มและชี้แจงสมาชิกตั้งแต่เริ่มแรก		
4	กลุ่มมีการชี้แจงข้อมูลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและปัจจุบัน		
5	กลุ่มมีโครงสร้างและการบริหารงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้		
สมาชิกมีความพึงพอใจและมีส่วนร่วม			
6	กลุ่มมีการส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพแก่สมาชิกเพื่อไปใช้ประกอบอาชีพได้ เช่น มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการลดต้นทุนการผลิต การแปรรูป		
7	การดำเนินงานของกลุ่มช่วยสร้างประโยชน์ให้แก่สมาชิก เช่น ช่วยเหลือสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่สมาชิก ฯลฯ		
8	สมาชิกมีส่วนร่วมในขั้นตอนของกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม		
9	กลุ่มมีส่วนช่วยเหลือให้สมาชิกและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น		
10	สมาชิกมีการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มด้วยความสมัครใจและพึงพอใจ		
11	กลุ่มมีส่วนช่วยในการลดปัญหาการว่างงาน และช่วยให้คนมีงานทำมากขึ้น		

ข้อ	กิจกรรม	การปฏิบัติ	
		มี	ไม่มี
กลุ่มมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง			
12	กลุ่มมีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ได้รับการยอมรับ		
13	กลุ่มมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ตรงตามความต้องการของตลาด		
14	กลุ่มมีการพัฒนาการผลิต และเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูปผลผลิต		
15	การเป็นสมาชิกของกลุ่มทำให้มีแหล่งจำหน่ายสินค้าผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น		

ตอนที่ 3

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการคำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแล้วพิจารณาความคิดเห็นตามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มชาติ-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องตามระดับความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความรู้ความเข้าใจในหลักการทำงานของกลุ่ม					
1. สมาชิกรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์การทำงานของกลุ่ม					
2. สมาชิกรับทราบข้อมูลการทำงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน					
3. สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม					
ลักษณะของผู้นำกลุ่ม					
4. สมาชิกเห็นว่าผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ					
5. สมาชิกเห็นว่าผู้นำสามารถปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกได้					
6. สมาชิกเห็นว่าผู้นำเป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ					
7. สมาชิกเห็นว่าผู้นำมีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงาน					
8. สมาชิกเห็นว่าผู้นำมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้					
การบริหารงานกลุ่ม					
9. การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่มมีความเหมาะสม					
10. กลุ่มมีแผนงาน/กิจกรรมที่ดำเนินการอย่างชัดเจน					
11. กลุ่มสามารถผลิตและจำหน่ายสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง					
12. การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มเป็นปัจจุบันพร้อมตรวจสอบได้ตลอดเวลา					
13. กลุ่มมีการระดมทุน หาแหล่งทุนจากองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อสะสมเข้ากองทุน					

14. กลุ่มมีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มผู้ผลิตอื่น ๆ และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขยายการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง					
การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม					
15. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในขั้นตอนกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม					
16. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประชุมหรือวางแผนการทำงานของกลุ่ม					
17. ท่านมีส่วนร่วมในการในการดำเนินการของกลุ่ม เช่น การผลิตจำหน่าย และจัดตลาด เป็นต้น					
18. ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของกลุ่ม เช่น การรับเงินปันผล และนำผลผลิตไปบริโภค					
19. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม					
การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ					
20. เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงานของกลุ่ม					
21. เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานของกลุ่ม					
22. เจ้าหน้าที่ภาครัฐช่วยประสานงานในจัดสรรงบประมาณ โครงการต่าง ๆ ให้แก่กลุ่ม การจัดตลาดเพื่อรองรับสินค้า					
23. เจ้าหน้าที่ภาครัฐสนับสนุนแหล่งเงินทุนให้แก่กลุ่ม					
24. เจ้าหน้าที่ภาครัฐสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์ จุดสาคิดการเรียนรู้การผลิต ให้แก่กลุ่ม					
25. เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่มสม่ำเสมอ					
การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน					
26. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามาเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงานของกลุ่ม					
27. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามาให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานของกลุ่ม					
28. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนช่วยประสานงานในการจัดทำโครงการต่าง ๆ จัดตลาดเพื่อรองรับสินค้าให้แก่กลุ่ม					

29. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนสนับสนุนเงินทุน หรือหาแหล่งทุน ให้แก่กลุ่ม					
30. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์ จุดสาธิต การเรียนรู้การผลิต ให้แก่กลุ่ม					
31. เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนเข้ามาติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ของกลุ่มสม่ำเสมอ					
การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน					
32. ผู้นำชุมชนเข้ามาเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ ปรึกษาในการทำงาน ของกลุ่ม					
33. ผู้นำชุมชนเข้ามาให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานของกลุ่ม					
34. ผู้นำชุมชนช่วยประสานงานในการสนับสนุนโครงการต่าง ๆ จัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า					
35. ผู้นำชุมชนสนับสนุนเงินทุนหรือหาแหล่งทุน ให้แก่กลุ่ม					
36. ผู้นำชุมชนสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์ จุดสาธิตการเรียนรู้ ให้แก่กลุ่ม					
37. ผู้นำชุมชนเข้ามาติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม สม่ำเสมอ					

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์ผู้นำวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา
ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

.....

1. ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ชื่อ-สกุล.....

1.2 อายุ.....ปี

1.3 จบการศึกษาระดับ.....

1.4 อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้มานาน.....ปี

1.5 อาชีพหลัก.....อาชีพเสริม.....

2. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่ม

2.1 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มปี

2.2 ท่านได้รับเลือกให้เป็นผู้นำกลุ่มมานานเท่าไรปี

2.3 ท่านเป็นผู้นำกลุ่มมากี่ครั้งครั้ง

2.4 วัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....

2.5 ลักษณะความโดดเด่นของกลุ่ม มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....

2.6 ตามความคิดเห็นของท่าน คิดว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม มีความสามารถในการดำเนินงานให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ได้หรือไม่ เพราะอะไร

.....
.....
.....

2.7 ตามความคิดเห็นของท่าน คิดว่าการดำเนินงานของกลุ่มยังต้องการความช่วยเหลือหรือไม่ ถ้าต้องการยังมีในเรื่องใดบ้าง ต้องการความช่วยเหลืออย่างไร และจากหน่วยงานใด

.....
.....
.....

2.8 กรณีกลุ่มเกิดปัญหา/อุปสรรค ท่านทำอย่างไร ปรึกษาใครหรือไม่ (ถ้ามี เป็นใคร)

.....
.....
.....

2.9 ท่านคิดว่าจะพัฒนากลุ่มให้ดียิ่งขึ้นหรือไม่ และทำอย่างไร

.....
.....
.....
.....

2.10 สิ่งที่ท่านคิดว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้ คืออะไรบ้าง (เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย)

.....
.....
.....
.....

2.11 สิ่งที่เป็นเครื่องยืนยันว่ากลุ่มของท่านประสบผลสำเร็จ มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

2.12 สิ่งที่ท่านคิดว่าสามารถเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มอื่น ๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้ มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....

2.13 อื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา
ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

.....

1. ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ชื่อ-สกุล.....

1.2 อายุ.....ปี

1.3 จบการศึกษาระดับ.....

1.4 อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้มานาน.....ปี

1.5 อาชีพหลัก.....อาชีพเสริม.....

2. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่ม

2.1 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มมานานเท่าไรปี

2.2 เหตุเหตุจูงใจในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม คือ

.....
.....
.....

2.3 ท่านคิดว่า ท่านได้อะไรบ้างจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

.....
.....
.....

2.4 การเป็นสมาชิกกลุ่มของท่านมีปัญหาอะไรบ้างที่กระทบถึงการประกอบอาชีพหลัก หรือการใช้ชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....

2.5 ท่านคิดว่าในฐานะสมาชิก ท่านจะพัฒนากลุ่มให้ดียิ่งขึ้นหรือไม่ และทำอย่างไร

.....
.....
.....

2.6 สิ่งที่ท่านคิดว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้ คืออะไรบ้าง (เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย)

.....
.....
.....

2.7 สิ่งที่เป็นเครื่องยืนยันว่ากลุ่มของท่านประสบผลสำเร็จ มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....

2.8 สิ่งที่ท่านคิดว่าสามารถเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มอื่น ๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้ มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....

2.9 อื่นๆ (ถ้ามี)

.....
.....
.....

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

ผู้นำกลุ่ม

ผู้วิจัย : สวัสดีค่ะ ดิฉันนางจริภรณ์ มีศรี ดิฉันกำลังทำงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งส่วนนี้จะเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกอีก 4 ท่าน ซึ่งดิฉันจะรบกวนให้ท่านคัดเลือกสมาชิกอีก 4 ท่าน ในการสัมภาษณ์
อันดับแรกดิฉันขอทราบข้อมูลเบื้องต้นของท่านก่อนนะคะ

ผู้นำกลุ่ม : ดิฉัน นางวรรณ หนุงาม ค่ะ

ผู้วิจัย : ขอโทษค่ะ ขอทราบอายุท่านผู้นำด้วยค่ะ

ผู้นำกลุ่ม : อายุ 49 ปี ค่ะ

ผู้วิจัย : ขอโทษนะคะ ขอทราบระดับการศึกษาของท่านด้วยค่ะ

ผู้นำกลุ่ม : ดิฉันจบประถมศึกษาปีที่ 6 ค่ะ

ผู้วิจัย : ท่านอยู่ที่หมู่บ้านนี้มากี่ปีแล้วค่ะ

ผู้นำกลุ่ม : 40 ปี ค่ะ

ผู้วิจัย : แล้วอาชีพหลักของท่านผู้นำกลุ่ม ทำอะไรคะ

ผู้นำกลุ่ม : ค้าขายค่ะ

ผู้วิจัย : อาชีพเสริมล่ะคะ

ผู้นำกลุ่ม : ก็แปรรูปพลาสติกนี่ล่ะคะ

ผู้วิจัย : ท่านได้รับเลือกให้เป็นผู้นำกลุ่มมากี่ปีแล้วค่ะ

ผู้นำกลุ่ม : เป็นมา 14 ปีแล้วค่ะ

ผู้วิจัย : ท่านเป็นผู้นำกลุ่มมากี่ครั้งคะ

ผู้นำกลุ่ม : 6 ครั้งค่ะ

ผู้วิจัย : วัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีอะไรบ้างคะ

ผู้นำกลุ่ม : หลักๆ ก็แปรรูปพลาสติกวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น แล้วต่อยอดเพิ่มมูลค่าสินค้าท้องถิ่นให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสู่ตลาดพรีเมียมและตลาดโลก

ผู้วิจัย : ตามความคิดเห็นของท่าน คิดว่ากรรมการต่าง ๆ ของกลุ่ม มีความสามารถในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ เพราะอะไร

ผู้นำกลุ่ม : ได้ค่ะ ทุกคนที่เป็นกรรมการช่วยกันทำงานได้อย่างดี เพราะมีความเต็มใจ และตั้งใจในการทำงานร่วมกันเพื่อกลุ่ม โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานในกลุ่มออกเป็น 5 ส่วน คือ

- 1) การบริหาร
- 2) การจัดซื้อจัดจ้าง
- 3) การผลิต
- 4) การอบรม/ศึกษาหาแนวทางพัฒนาในทุกด้านของกลุ่ม
- 5) การตลาด

ผู้วิจัย : ตามความคิดเห็นของท่าน คิดว่าการดำเนินงานของกลุ่มยังต้องการความช่วยเหลือหรือไม่

ถ้าต้องการยังมีในเรื่องใดบ้าง ต้องการความช่วยเหลืออย่างไร และจากหน่วยงานใดบ้างคะ

ผู้นำกลุ่ม : สิ่งที่ทางกลุ่มต้องการความช่วยเหลือ คือ ด้านเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และตลาดสินค้าออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด

ผู้วิจัย : กรณีกลุ่มเกิดปัญหา/อุปสรรค ท่านทำอย่างไร ปรีกษาใครหรือไม่ (ถ้ามี เป็นใคร)

ผู้นำกลุ่ม : ในกรณีกลุ่มเกิดปัญหา ก็จะระดมคณะกรรมการและสมาชิกมาประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกัน มีการปรึกษาคณะกรรมการบริหาร และมีการจัดตั้งคณะทำงานเข้ามาบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัย : ท่านคิดว่าจะพัฒนากลุ่มให้ดียิ่งขึ้นหรือไม่ และทำอย่างไร

ผู้นำกลุ่ม : มีความคิดที่จะพัฒนากลุ่มให้ดียิ่งขึ้นโดยการพัฒนาศักยภาพกลุ่มอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน เช่น การผลิต การตลาดออนไลน์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้อยู่ดีกินดี และจะส่งเสริมสวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัว โดยเฉพาะผู้สูงอายุ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม คือ วิสัยทัศน์ของคณะผู้บริหาร การร่วมมือกันของสมาชิก ทุกคนมีความซื่อสัตย์ โปร่งใสต่อกัน มีความเสียสละในการดำเนินกิจกรรม เพื่อส่วนรวม และมีความรับผิดชอบร่วมกัน

ผู้วิจัย : สิ่งที่ท่านคิดว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้ คืออะไรบ้าง (เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย)

ผู้นำกลุ่ม : อันดับแรก คือ วิสัยทัศน์คณะผู้บริหาร การร่วมมือกันของสมาชิก ทุกคนมีความซื่อสัตย์ โปร่งใสต่อกัน มีความเสียสละในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่วนรวม และมีความรับผิดชอบร่วมกัน

ผู้วิจัย : สิ่งที่เป็นเครื่องยืนยันว่ากลุ่มของท่านประสบผลสำเร็จ มีอะไรบ้างคะ

ผู้นำกลุ่ม : สิ่งที่เราภาคภูมิใจ คือ ในปี 2553 ได้รับคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP) ได้ระดับ 4 ดาว จากผลการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มจนเกิดความโดดเด่นในการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาแปรรูปสัตว์น้ำ ประจำปีงบประมาณ 2553 โดยตัวแทนกลุ่มได้เข้ารับรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี 2553

ผู้วิจัย : สิ่งที่ท่านคิดว่าสามารถเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มอื่น ๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้ มีอะไรบ้าง

ผู้นำกลุ่ม : คือ การมีภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม การที่กลุ่มมีการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์โดยใช้วัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นที่ไม่ต้องซื้อหาจากภายนอกเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย ผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดไม่มากจนเหลือ เพื่อให้สินค้ามีคุณภาพและยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดต่อไป ทำให้กลุ่มยังคงมีรายได้และผลกำไรอย่างสม่ำเสมอ การส่งเสริมการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่และการตลาดอย่างต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบในการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหาร

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

สมาชิกกลุ่ม

ผู้วิจัย : สวัสดิ์ค่ะ ดิฉันนางจริภรณ์ มีศรี ดิฉันกำลังทำงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาลี-วรรณ ชุมชนพัฒนา ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
ซึ่งส่วนนี้จะเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่ม ซึ่งท่านผู้นำกลุ่มได้คัดเลือกตัวแทนสมาชิก
เพื่อให้ดิฉันสัมภาษณ์รวม 4 ท่าน

อันดับแรกดิฉันขอทราบชื่อเบื้องต้นของท่านก่อนนะคะ

สมาชิกกลุ่ม : ฉันชื่อ นางสาวดวงเดือน จิวแก้ว ค่ะ

ผู้วิจัย : ขอโทษค่ะ ขอทราบอายุหน่อยค่ะ

สมาชิกกลุ่ม : อายุ 48 ปี ค่ะ

ผู้วิจัย : ขอโทษนะคะ ขอทราบระดับการศึกษาค่ะ

สมาชิกกลุ่ม : จบ ม.3 ค่ะ

ผู้วิจัย : อยู่ที่หมู่บ้านนี้มากี่ปีแล้วค่ะ

สมาชิกกลุ่ม : 30 กว่าปีมาแล้วจ้า

ผู้วิจัย : แล้วอาชีพหลัก ทำอะไรคะ

สมาชิกกลุ่ม : ขายของ

ผู้วิจัย : อาชีพเสริมล่ะคะ

สมาชิกกลุ่ม : แปรรูปปลาสด

ผู้วิจัย : เป็นสมาชิกกลุ่มมากี่ปีแล้วคะ

สมาชิกกลุ่ม : เป็นมา 14 ปีแล้ว

ผู้วิจัย : อะไรเป็นแรงจูงใจให้เข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มนี้คะ

สมาชิกกลุ่ม : ชอบผู้นำและมั่นใจในตัวผู้นำกลุ่มมาก จะทำให้กลุ่มอยู่รอดและมีรายได้

ผู้วิจัย : สิ่งที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม คืออะไรบ้างคะ

สมาชิกกลุ่ม : เงินปันผล เงินกำไร ทำให้เกิดความรักสามัคคีภายในกลุ่ม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ผู้วิจัย : ท่านมีปัญหาอะไรบ้างที่กระทบถึงการประกอบอาชีพหลัก หรือการใช้ชีวิตประจำวันจากที่ท่าน

ร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม

สมาชิกกลุ่ม : ไม่มีเลยคะ เพราะการเป็นสมาชิกกลุ่มไม่ทำให้รายได้ประจำหายไป แต่ทำให้มีรายได้เสริมเพิ่มขึ้น

ผู้วิจัย : ท่านคิดว่าในฐานะสมาชิก ท่านจะพัฒนากลุ่มให้ดียิ่งขึ้นหรือไม่ และทำอย่างไรคะ

สมาชิกกลุ่ม : จะตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ให้ดีที่สุด

ผู้วิจัย : สิ่งที่ท่านคิดว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้ คืออะไรบ้าง (เรียงลำดับความสำคัญ จากมากไปน้อย)

สมาชิกกลุ่ม : มีผู้นำที่ดี มีความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา มีความรับผิดชอบ มีการจัดกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่ม สม่ำเสมอ และสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม

ผู้วิจัย : สิ่งที่เป็นเครื่องยืนยันว่ากลุ่มของท่านประสบผลสำเร็จ มีอะไรบ้างคะ

สมาชิกกลุ่ม : สิ่งที่เราภาคภูมิใจที่สุด คือ การได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาแปรรูปสัตว์น้ำ ประจำปีงบประมาณ 2553 โดยตัวแทนกลุ่มได้เข้ารับรางวัลโล่พระราชทาน จากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี 2553 ค่ะ

ผู้วิจัย : สิ่งที่ท่านคิดว่าสามารถเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มอื่น ๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้ มีอะไรบ้างคะ

สมาชิกกลุ่ม : การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มของสมาชิกทุกคน มีความซื่อสัตย์ต่อกัน ยึดถือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนำทางในการปฏิบัติงานค่ะ